

# Jó Szerencsét

Műszaki, Bányászati és Kohászati Heti Szaklap.

Szerkeszti: **Litschauer Lajos,**  
kír. bányatanácsos.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Telefon:**  
Selmeczbánya. 4-5. sz.



Megjelenik minden vasárnap. =  
Előfizetési ára: egy évre 12 kor.  
Az előfizetés megkönynyítésére havi egy  
(1) koronás részleteket is elfogadunk. —  
A megrendelésre vonatkozó aláírások egy  
évre kötelezők.

## Jójjön, győződjék meg, hogy az IRINYI-OLAJFŰTŐ

fűtőképessége, teljesen korom és kokszteljes, mentes,

szagtalan és tökéletes égetése minden versenyt felülmúl. Mindenféle vas- vagy cserép-kályhába és konyhatűzhelybe a legcsekélyebb átalakítás nélkül, mint valami kis fiók. betolható. A szénfűtésnél sokkal olcsóbb. Legkényelmesebb fűtési mód. Tetszés szerint szabályozható. A gázfűtés összes előnyeit nyújtja. Saját szabadalmunk és gyártmányunk. **Ára: 30 kor.**

### Gőzkazánokhoz,

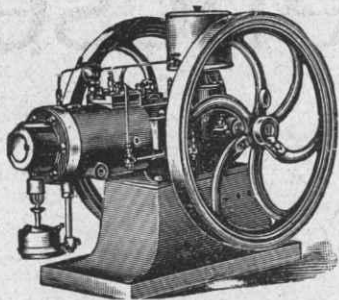
### lokomobilokhoz

és mindenféle ipari, gazdasági célra és központi fűtésekhez  
:: való Irinyi-olajfűtőkről kívánatra árajánlattal szolgálunk. ::

## 'IRINYI' Olajfűtő és Lámpa Gyár

Budapest, VII. ker., Akácfa-utca 45. sz.

Képviselőket és ügynököket országszerte keresünk.



## WOHANKA - FÉLE nyersolajmotorok és lokomobilok

Üzemköltségek nagyság szerint  $1\frac{1}{2}$ –2 fillér óránként és löerőnként.

Nincs robbanó- és tűzveszély!

Minden pénzügyőri ellenőrzés és engedély nélkül.

**WOHANKA és TÁRSA Budapest,**  
V., Váci-körút 76.

## MARX ÉS MÉREI

tudományos műszerek gyára

**BUDAPEST, VI. KERÜLET, BULCSÚ-UTCZA 7. GYÁRTANAK: SAJÁT GYÁRTELEP.**

saját telepükön mindennemű **bányászati-műszert, theodolitot, mérőléczeket, mérőszalagot, fesszmerőt, hőmérőt, vízszínmérőt, őrellenőrző órákat.**

16 HP.

100 munkás.

Magyarország ezirányu legnagyobb gyára.



## Magyar Siemens-Schuckert-Művek BUDAPEST, V. KERÜLET, LIPÓT-KÖRUT 5. SZ.

Készít: teljes erőátviteli és világítási telepeket bányák részére; villamos bányavasútakat, szállítógépeket, szivattyúkat, szellőztetőket, világítótesteket, közetfúrógépeket és mindennemű különleges bányaberendezéseket.

**Bányaüzemvezető** részére, ki nagyobb gyakorlattal bír, megfelelő állást keresünk. Az illető úgy ércz, mint szénbányászatban, mint mélyfúrásnál és kutatásnál teljes jártasságot szerzett. Igényei: Lakás, fűtés világításon kívül 240 korona havonként. Ajánlatokat „766. R.” jelige alatt továbbít a szerkesztőség.

# JÓ SZERENCSET

MŰSZAKI, Bányászati és Kohászati Heti Szaklap.

III. évfolyam.

35. szám.

1910. május 29.



Szerkeszti:

**LITSCHAUER LAJOS**  
kir. bányatanácsos.

Szerkesztőség és  
kiadóhivatal:  
**Selmezbánya**

Telefon:  
Szerk.: 4.  
Kiadóhiv.: 5.  
Nyomda: 29.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ára: egy évre 12 K.

Az előfizetés megkönnyítésére havi 1 K  
részleteket is elfogadunk. A megrendelésre  
vonatkozó aláírások egy évre kötelezők.

**TARTALOM:** Ünnepi beszéd. —  
Szemle. Bányaművelés.  
(2 rajzzal). — Kémlelészet. — Laboratórium gyako-  
rulat. (3 rajzzal). — Elektrotechnika. — Vegyesek.  
— Közgazdaság. Új vállalatok. — Közgyűlések.  
— Mérlegek. — Piacsi hírek. — Kartellek. —  
Versenytergyalások. — Állami kedvezmények. —  
Hírek. Személyi hírek. — Híradások. — Főisko-  
lai körökből. — Bányászegyesületek. — Társadalmi  
hírek. — Vegyes hírek. — Hírek a külföldről. —  
Balesetek. — Közlekedés. — Irodalom. Lapszemle.

A közlemények csakis a forrás megjelölésével vehetők át.

## Ünnepi beszéd,

Cséti Ottó szobrának, Selmezbányán a főiskola pa-  
lota aulájában 1910. évi május hó 25-én történt fel-  
avatása alkalmával

tartotta:

— *Sobó Jenő* m. k. főbányatanácsos, főiskolai rendes tanár. —

*Mélyen Tisztelt Ünneplő Közönség!*

A nemes emberi szív nagy tulajdonságai: a hála és kegyelet nyil-  
ványos megnyilatkozása a maga tisztaságában és önzetlenségében min-  
dig fölemelő látvány, a melynek nagy erkölcsi jelentősége, nemesítő  
és erősítő hatása van. Ezt a hatást kívánja a főiskola is szolgálni,  
midőn kegyelettel őrzi és ápolja ama tanárainak emlékét, a kik múltja  
körüli érdemeket szereztek és dicsőségét szolgálták.

Ilyen baráti és kartársi kegyelet ünnepére jöttünk ma özsze  
ebben a palotában, a melynek hivatása, hogy a magyar bányászat és  
erdészet erkölcsi és kulturális javait szolgálja. Özsze jöttünk, hogy  
szívünkbe zárt emléke mellett Cséti Ottó világi emlékét fölavassuk s  
a hála és kegyelet adóját rójjuk le a főiskola egy volt tanára iránt, a  
ki, a míg élt, a főiskola hírnevét és dicsőségét szolgálta s a ki ime  
halála után is, viszszatérve a főiskola falai közé, emeli a főiskola fé-  
nyét és tekintélyét.

Lelkem mélyéig megilletődve állok itt érzembe öntött szerény ala-  
kod előtt, nagy tanító mesterünk, s midőn a magam részéről is őszinte  
hódolatomat fejezem ki előtted, a hála és elismerés jogán meghajtom

előttem megbizóim: az Orsz. Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületnek, valamint a főiskolai tanári karának lobogóját s a főiskola nevében szeretettel üdvözöllek ebben a palotában, a melybe még nem régen törhetetlen buzgalommal és fénylő köteleességtudással jártál el ápolni a magyar tudományt s nevelni a bányászat és erdészet jövődjének reményességét. Mulandóságtól mentes érczalakoddal most viszzatértél barátaid közé, a kiket az élet munkája és a szív érzelve veled összekapcsolt. Viszzatértél, hogy halálod után is tanító, buzdító és példaadó hírmondója légy egy nemes és tiszta, ideális célokért lángoló korszaknak, főiskolánk nemzeti jellege kialakulása korának. S viszzatértél közénk, hogy minden földi gyarlóságtól menten, útmutatója légy a jövődjének korszaknak is s, hogy nagy lelked megihletvén bennünket és utódainkat, jövődjünk munkáinkra fölemeljen, megerősítsen és megneveljen. Ez után, ha elfog minket a kétség jövődjünk munkánk sikere iránt, Te hozzád fogunk fohászni: ihless meg bennünket, kelts bennünk eleven hitet, bizó reményességet a jövődjünk iránt, buzdíts minket egymáshoz való testvéri szeretetre és egyesült erővel való munkálkodásra, lelkesíts bennünket a jövődjünk munkájára s adj erőt és kitartást, hogy a te nyomdokaidon haladva, hasonlóvá és méltóvá lehessünk Te hozzád!

\*

Ime, a főiskolának szobra van! Az első szobor! A magyar bányászok áldozatra való készsége hozta létre, mint egy magyar bányász-tanár géniuszának bemutatott hódolatát.

Valóban érdekes jele az idő változásának!

Úgy a főiskola, mint a benne kultivált szakok legbecsesebb kincsei közé tartozik nagy embereinek száma, jelleme, egyénisége s valódi dicsősége. Az egymásután következő nemzedékek igazi önértését, reményét és bizodalmit semmi sem fejleszt és erősíti jobban, mint az igazi nagyok emlékezete. És mégis mit látunk? Azt, hogy a főiskola 150 éves nagy és dicső multjából alig egy-két tanárról van látható emlékjünk.<sup>1</sup> A legtöbb akadémiai tanár nevét s működésének emlékét elnyelte az idő, elborította az örök feledés. Nem volt és ma sincs, a ki ki hámozná emlékjüket a feledés homályából. Nincs jel, nincs egy emléksor, mely az általuk kultivált szak s az általuk nevelt nemzedékek háláját és kegyeletét hirdetné. Az akadémiai tanároknak Mária Terézia óta megszakítatlan sorában egyedül csak Csélinek jutott ily különös dísz, ily külön hely.

Pedig a főiskola hány nagy ember életével és szellemi munkájával van kapcsolatban! Bizony be lehetne népesíteni velük ennek a csar-

<sup>1</sup> *Jaquin* Miklósnak, az akadémia első tanárának (1763—1769) szobra van a bécsi egyetemen; *Scopoli* Jánosról (1769—1779) részletes biográfia maradt reánk; *Vilkens* Henriknek, az erdészeti akadémia első tanárának (1808—1832) emlékköve van Szklenón, *Vagner* Károlynak pedig (1867—1871) ugyancsak emlékköve Kisiblyén.

noknak falait, hogy a főiskola minden tanárát és minden hallgatóját át-hassa a főiskola nagy multjának ismerete s, hogy a jövő magyar nemzedék, lelkesedve a múlt emlékein, szeretettel építse tovább a már csöndes emberek munkáját a jövő érdekében.

Azért, a mikor ma büszke szemmel gyönyörködünk a jelen dicsőségében, ne felejtjük el, hogy az a dicsőség, a mely ma Csétit és a főiskolát érte, nem állhat homokon. Szilárd alapjának kell lennie. S itt az alapon benne vannak és tartják a dicsőség terhét mindazok a, mondhatni, névtelen hősök, a kik előttünk itt voltak. Azok között is nagyok és nagyobbak érdemesek és érdemesebbek.

A korról, a melyben élünk, általában azt tartják, hogy a tekintélyek alkonya, a mai nemzedékről pedig azt, hogy nincsenek igazi nagyjai. S a mai emléksobrot mégis a mai magyar bányász nemzedék hálája és kegyelele emelte egy tanár dicsőséges emlékének! Éppen a mai gyorsan élő és gyorsan feledő korszak akar ilyenképpen bizonyoságot tenni arról, hogy meghálálja azoknak a kimagasló férfiaknak munkásságát, a kik szakbeli és nemzeti kulturájának kifejezői és gyarapító i

Ilyen rendkívüli jelenségek után a látás határának szélén immár látni vélem azokat a tüneteket, a derengő reneszánsz jeleit, a melyek reményt nyújtanak arra, hogy a régi, dekadens nemzedék helyét immár egy nemesebb, nagyobb és dicsőbb nemzedék foglalja el, a melynek ismét lesznek igazi nagyjai s a mely nem fogja engedni, hogy Cséti Ottó emléke egyedül lakozzék e tágas csarnok falai között.

S látva ezeket a tüneteket, mély hála-érzet és őszinte köszönet tölti el szívünket mindazokkal szemben, a kiknek lelkét megihlette Cséti Ottó szelleme s a kik a szobor létrehozását előmozdították. Hála és elismerés illeti első sorban az Orsz. Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületet, a mely szakítva a dicstelen múlttal, fölvetette a szobor eszméjét s összegyűjtötte a szükséges összeget. Hála köszönet továbbá mindazoknak a kartásaknak, a kik buzgó lelkesedéssel és lelkes adományaikkal a szép és nemes emlékmű létesítéséhez hozzájárultak; hála a művésznek, a kinek keze elénk varázsolta Cséti Ottó felejthetetlen képmását és hála a főiskolának, a mely méltó hajlékot adott neki.

Mi pedig, a megdicsőült volt pályatársai, a főiskola tanárai, elhoztuk ide szívünket, hogy annak legnemesebb érzésével adózzunk Cséti Ottó fenkölt szellemének. Mi úgy róhatjuk legszebben hálánkat iránta, ha az ő szellemében járunk el és cselekszünk s ha a jövőben is igaz lelkesedéssel és fokozott munkakedvvel tovább dolgozunk, ápolva a szaktudományokat s bőven kivéve részünket abból a munkából, a melynek elvégzése hazánk kulturális és gazdasági életében előttünk áll.

\*

Ha Cséti Ottó életét és működését akarjuk méltatni, életének

négy korszakáról kellene beszélnünk. Úgy gondolom azonban, hogy ez alkalommal nem lehet feladatomban Cséti Ottó életrajzát és gyakorlati szolgálatát vázolni.<sup>1</sup> A mai ünnepélynek erkölcsi motivumai, a melyek a magyar bányászokat arra indították, hogy ily módon áldozzanak Cséti emlékének, nem Cséti gyakorlati tevékenységében találhatók fel, hanem abbéli működésében, a melyet a főiskolán mint tanár, kifejtett. Most is, a mikor szobra sötét érczén keresztül keressük még egyszer Cséti igaz alakját, a legszebben és legvonzóbban a tanár emelkedik föl előttünk. Azért érdekes egyéniségének főleg ama vonásait szeretném emlékeztetükbe idézni, a melyek a tudós profeszszor képét állítják elénk.

Én Cséti Ottóban nagy tanárt látok s mindenki azt látott benne, a ki igazán ismerte. Sőt azt állítom, hogy Cséti, tanárnak született s, hogy bármilyen pályára vetette volna a sors keze, sehoh sem tudott volna oly maradandót alkotni, sehoh sem tudta volna magának és szakjának dicsőségét oly mértékben szolgálni, mint a tanári pályán. Nem tudott volna azért, mert azok a kellékek, a melyek a közéleti szerepléshez és a gyakorlatban való érvényesüléshez szükségesek, legnagyobb-részt hiányoztak benne.

Nem volt rohanó hegyi patak, a mely lármás, harsogó folyásával, merész kanyarulataival és hirtelen esésével vonja magára a figyelmet és erőszakkal tör magának utat. Sőt ellenkezőleg. Életpályája hasonló volt a lassú folyású síksági patakhoz, a mely zajtalanul, észrevétlenül, föltűnés nélkül halad tovább s csak a gazdája áldja, a kinek földjét öntözi és termékenyíti. Az ilyen természet a gyakorlatban nehezen érvényesül.

De nem tartozott a küzdő természetek közé sem. Nem akart taposni, hogy előbbre jusson. Ő nem állott útjába senkinek. A zajosabb tevékenységnek sem volt híve. Békében és feltűnés nélkül akart dolgozni.

Nemes egyénisége a stréberségnek is tipikus ellentéte volt. Hízlekedés, alacsony cselszövés nem illett nyilt és egyenes természetéhez s az ügyeskedés művészetéhez sem értett. Az élelmesség, a mely különös ügyességgel tudja kihasználni a helyzetet, kezébe ragadni a vezetést és csillogtatni a sikert, nem tartozott tulajdonságai közé. A hideg, kimért, méltóságára büszke tanár szégyenkezve húzódott meg az intrika elől, a melyről meg volt győződve, hogy vezethet ugyan pillanatnyi sikerre, tartós boldogulást azonban nem biztosíthat s nem vezethet a szeretet és a megértés forrásaihoz.

Jellemének egyik legszebb vonása a szerénység volt. Szerény volt még saját érdekeinek követelésében is. S a míg mások minden módon előre törnek, föl a magaslatok felé, az ő nemes, egyszerű szerénysége megelégedett az ezeken alul levő állásokkal is, mert azt tartotta, hogy

<sup>1</sup> Ez már a Bányászati és Kohászati Lapok 1906. évi 22. számában megtörtént.

ott hasznosabb szolgálatokat tehet szakjának és szakismereteit produktív téren érvényesítheti.

A népszerűség sem volt kenyere. Sem a közéletben, sem az irodalomban, sem tanárkodásában nem értett azokhoz a fegyverekhez, a melyek népszerűsége vezetnek. Elébe tette a lelkiismeretes munkát az olcsó népszerűségnek. Különben is erős meggyőződése volt, a melyek magukba szívták egész egyéniségét s minden megalkuvást kizártak. Igazi egyéniség volt, teljes életében a maga útján haladt s elhatározásainál, cselekvései közben sohasem jutott eszébe mérlegelni, hogy a népszerűség esetlegi mellette vagy ellene hajlanak-e.

Tartózkodó természeténél fogva gondosan kerülte az emberekkel való érintkezést is s távoltartotta magát az emberek hétköznapi érzéseitől és cselekvéseitől. Ez a tulajdonsága, párosulva komolyságával, a szenvedélyek fölé emelkedő nyugalomával, csöndes temperamentumával, lassú beszédével és mozgásával, igénytelen, köznapi külsejével és, mondhatni, szögletes modorával, őt látszólag rideggé, zárkózottá tette, a hozzá közel állók azonban tudták, hogy a rideg külső alatt mély érzés és nemes szív lakozik.

Ezek a, mondhatni, szűk erények, a melyekből Cséti nemes jelleme kialakult, a közéletben nem imponálnak s viselőjüket a gyakorlatban nem viszik előbbre. Ellenben egytől-egyig hozzátartoznak az igazi tudós, a profeszszor természetrajzához. És Cséti igazi tudós, hivatásos profeszszor volt a szó legszorosabb és legideálisabb értelmében. Csak a főiskola kis körében tudott prosperálni és maradandó dolgokat alkotni. Itt ezek a szürke erények teljes mértékben érvényesültek és viselőjüket a legmagasabb helyre, dicsőséghez juttatták. Ezért mondtam, hogy tanárnak született.

Egy tanártól egészen más, sokkal nagyobb kvalitásokat kell megkövetelni, mint a gyakorlatban működő szakembertől. A legtöbb pálya működési körében elegendő, ha az illető a maga szakmájában teljesen otthonos. A jó tanárhoz ez nem elég. *Az igazi tanárban az embernek, a szaktudósnak és a tanítómesternek kell egybeolvadnia*, egymást kiegészítenie. Csak így válhatik a tanuló ideáljává s csak így képes sikert felmutatni a nevelés terén. Csétiben, mint tanárban, ezek a tulajdonságok ritka harmóniában olvadtak össze s innen ered az a nagy siker is, a melyet tanításával elért. Sok nemzedék gazdagodott szellemének kincsein s több ezer hallgatója között nem egy akadt olyan, akinek szelleme megközelíti az övét. Ez tanári működésének legékesebben szóló bizonyítéka, a melylyel nem minden tanár dicsekedhetik.

S vajjon mi volt az a csodás adomány, a melynek az elért sikereket köszönhette? A milyen egyszerű volt a tanár, olyan egyszerű volt a módszere is.

Mint a föld- és bányaméréstannak elsőrendű mestere s kiterjedt

és sokoldalú ismeretekkel bíró gyakorlati szakember, bámulatosan megtudta szabni a határt, a melyen belül tárgyát a hallgatókkal sikerrel megismertetheti. Utálta a katedrai előadásoknak hosszadalmas, fárasztó, minden apróságra kiterjedő voltát. Az volt az irányító elve, hogy nem szabad az időt hiábavalóságokkal tölteni, nem szabad a tanárnak tudását ok nélkül fitogtatni, nem szabad a tanuló agyát ok nélkül megterhelni. Hiszen a tanárnak elég alkalmá van arra, hogy tudományát, a melyet hallgatóiába át nem plántálhat, értékesítse s másoknak is hozzáférhetővé tegye. Azért, a mit előadott, azt jól átgondolva, tervszerűen tette, mindent elkerült, ami a megértéshez nem volt okvetlenül szükséges s a legnehezebb dolgokat is kevés szóval tudta megérthetővé tenni.

De nemcsak tudás, hanem emberi szív is duzzasztotta keblét s higgadt bölcsességét, józan okosságát átmelegítette a szeretet. Jóságos szíve nyitva volt minden hallgatója előtt s igazi atyai jó indulattal karolta fel különösen azokat, a kik tárgya iránt nagyobb érdeklődést tanúsítottak. Leszállt ismeretkörük színvonalára, gyakorlott szemével kikutatta tudásbeli fogyatkozásait s nem nyugodott addig, a míg azokat el nem tüntette.

Ezek a tulajdonságok voltak azok, a melyek Csétit kiváló tanárrá tették és sikereit biztosították. Mint ember, megtalálta tanítványai szívébe az utat, mint tudós, ügyes módszerével és mindenek fölött uralkodó határozottságával fölkellette bennük a tárgya iránti érdeklődést s azután, mint tanítómester, annál könnyebben termékenyítette meg az elméket. Ezzel mutatta meg a munkájára való rátermettséget s ezzel érte el azt, hogy pedagógiai érdemei a magyar bányamérnöki karban osztatlan tetszésre találtak. És méltán! Mert az olyan tanár, a ki tárgyát és a tárgya iránt való érdeklődést a gyöngébb elmékbe is tudja átplántálni, mint Cséti tette; a ki a tanulóknak ideáljává tud válni, a kihez az ifjuság ragaszkodik: az olyan tanár megérdemli a tudása és érdemei iránt való tiszteletet és szeretetet, a mely őt mindig környezte és megérdemli a dicsőséget is, a mely most személyének jutott.

\*

De Cséti, mint tanár, nemcsak ember, hanem tudós is volt. Igazi tudós. Ezzel érte el a legnagyobb sikereket, a melyek őt valóban nagygyá tették. Mert habár a jellemnek minden anyaga meg volt benne ahhoz, hogy mint tanár, tehetsége s tudása segítségével emelkedjék a nagyok közé, a tudomány terén szerzett érdemei nélkül még sem érte volna el a dicsőség ormát. A történeti nagysághoz nem elég a bevégzett jellem, mondja Eötvös Károly. Nem elég a lángésznek ragyogó hatalma. Nem elég még az ernyedetlen munkásság sem. Mindez szükséges, de



szükséges azonkívül alkalom az alkotásra s az alkotások maradandósága. Szóval a tökéletes siker.

A tanári pályán mindig van alkalom az alkotásra, csak meg kell ragadni. S Cséti megragadta az alkalmat, a mely az eddig még kultiválatlan föld- és bányaméréstani tudomány terén kínálkozott neki s fölhasználta úgy, hogy ezen a téren maradandó sikereket ért el. Elérte pedig azzal, hogy tanári állását nem tekintette kényelemre jogosító, nyugalmas pozíciónak, hanem elül haladt a tudományos munkában is, energia tekintetében sok fiatalat megszegyenítő buzgalommal.

Tanári pályája 1872-ben vette kezdetét. Abban az időben, amikor a magyar alkotmány visszaállítását után új korszak indult meg a főiskola történetében is: a magyar nemzeti művelődés korszaka. A főiskolának osztrák-magyar jellege, a melyet kezdettől fogva egy teljes évszázadon át viselt, megszűnt s a német előadási nyelv helyébe a magyar nyelv kizárólagos joga és használata lépett. Az ezzel megindult fejlesztés munkáját most már nemzeti szellemben kellett végrehajtani s a főiskolát magyar nemzeti intézménnyé tenni.

A feladat nem volt könnyű s nem csekély nehézségek elé állította az akadémiai tanárokat. Nemcsak a magyar nemzeti tudományt kellett behelyezni jogaiba, hanem magát a hivatalos és irodalmi életből kizárt magyar nyelvet is. Építőmunkára volt szükség. Meg kellett teremteni a magyar irodalmi, de különösen a technikai nyelvet, meg kellett alkotni a technikai műszavakat, a szakkifejezéseket.

E nagyszabású, a főiskola jövőjére messze kiható küzdelemben egy szerény, de nagy tudományú és — habár francia szülőktől származott — testtel-lélekkel magyar férfit látunk a vezérkar díszes csoportja mellett nemes lelkesedéssel és lankadatlanul dolgozni. Az építőmunkából Cséti bőven kivette a maga részét. Dolgozott feltűnés nélkül, de dolgozott erővel, a tudomány és a szellemi erő fegyverével. És dolgozott szeretettel, azzal a szeretettel, a mely lelkének, szívének legjavát össze-forrasztja a munkával, a melyet végez, de összeforrasztja azokkal is, a kikkel együtt dolgozik.

S önzetlen, becsületes munkásságát teljes siker koronázta. Kerpelyn kívül talán az ő tudományos munkássága járult leginkább ahhoz, hogy főiskolánkat, mint magyar nemzeti intézményt, a külföldön is megismerték és színvonalát az általa kultivált tudományok terén nem becsülik kevesebbre, mint a régi német intézményét.

Cséti, mondhatni, megalapította és kifejlesztette a magyar bányaméréstani tudományt, felszerelte azt saját találmányú mérőműszereivel és tudományosan képzett s tudományban és érzésben magyar bányamérnöki kart nevelt, a mely bátran tart lépést a legjobb külföldi szak-erőkkel s becsületet szerez szakjának itthon és a külföldön is.

Cséti tudományos munkássága két irányban domborodott ki s mindkét irányban maradandót alkotott.

Az egyik irány a föld- és a bányamérő-műszerek tökéletesítését tűzte ki céljául s ezen a téren számos újítás fűződik Cséti nevéhez. Praktikus és érdekes mérő-műszereivel, melyeknek legnagyobb része közvetlen vezetése és személyes közreműködése mellett az akadémiai mintaműhelyben készült, hazánkban és főiskolánkban a külföldön is tiszteletet és elismerést szerzett.

Cséti az ő tanszékét is a mérőműszereknek és eszközöknek oly gazdag és értékes szertárával szerelte föl, a mely párját ritkította. Ezt a gyűjteményét, a melyre igen büszke volt s a melyet gondosan őrzött, kedvencz tanítványainak később is, a mikor már a *gyakorlatban működtek*, szíves készséggel bocsátotta rendelkezésére.

Cséti tudományos munkásságának másik iránya a *szakirodalom művelése* volt. Irodalmi hagyatéka, 30 esztendei tanárkodásának szellemi termése, szakirodalmunkban nem a legnagyobb, de igen becses, nemes és nyomós hagyaték. Az ő fáradságot és pihenést nem ismerő munkakedve, ernyedetlen szorgalma, buzgó kitartása, párosulva széles alapon álló nagy tudásával, ezen a téren is kivívta munkásságának az elismerést.

Irodalmi munkásságát, a mely kivétel nélkül szűkebb szakmája körében mozog, a Bányászati és Kohászati Lapokban kezdte meg, egyes cikkei azonban az Erdészeti lapokban és a porosz bányászati és kohászati lapokban is megjelentek.

Irodalmi műveit, éppenúgy, mint katedrai előadásait, klaszszikus rövidség és jól átgondolt tervszerűség jellemzi. Itt is az volt a törekvése, hogy a legnehezebb dolgokat is kevés szóval megmagyarázza s mindent elkerüljön, a mi a megértéshez nem föltétlenül szükséges.

Végre meg kell emlékeznem Csétiének az Orsz. Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület megalakítása körül szerzett érdemeiről is. Ott állott az Egyesület bölcsőjénél. A megalakulásra következő két évben az Egyesület titkára is volt s mint ilyen a Bányászati és Kohászati Lapokat is szerkesztette. Az Egyesület életében azonban később is kiváló részt vett.

\*

Mélyen tisztelt ünneplő közönség! Ime annak a férfiúnak az élete, akinek a főiskola s a magyar bányászati tudomány terén szerzett dicsősége és hervadhatatlan érdemei arra indították a magyar bányászokat, hogy alakját buzdító példaadás végett ércbe öntessék.

Ime itt van a szobor, a mely mindenkor díszé és büszkesége lesz ennek a főiskolának. A főiskola becsét és jelentőségét azonban belső fejlődése szempontjából nem ez a szobor fogja megadni, hanem az a szellem, a mely a főiskola falai között mindenkoron uralkodni fog s az

a munkásság, a melyet itt kifejtteni képesek leszünk. Mindkettőben Cséti példányképünk lehet. Főiskolánk belső fejlődését csak úgy leszünk képesek biztosítani, ha annak az önzetlen kartársi és baráti szeretetnek erénye tölti el szívünket, a melynek Cséti, a míg itt járt közöttünk, igazi apostola volt, s ha éltető szellem gyanánt minél többet leszünk képesek megőrizni abból a nemes lelkesedésből, abból az együttérző, ifjú idealizmusból, szakunk és főiskolánk ama mélységes és önfeláldozó szeretetéből, a mely Csétit és a 70-es évek tanárait éltette s a melynek lelke, tüze, fénye, hite, nagysága mind a főiskola és a benne kultivált szakok érdekeit és haladását szolgálta. Ennek a szellemnek a megőrzése és ápolása, utódainkra való átszarmaztatása s az ifjúság lelkébe való átültetése lesz részünkről a hála és kegyelet legméltóbb adója Cséti emlékével szemben.

És a mikor ma a szobrot ünnepélyesen fölavatva, megbízóm, az Orsz. Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület nevében szeretetünk, üdvözetünk melegével a főiskolának átadom, teszem ezt azzal a fohász-szerű óhajjal, hogy e szobor védelme alatt Cséti lelke, az ő eszményei, az ő törekvései irányítsák és edzzék tettekre a főiskola minden tanárát és minden hallgatóját s, hogy ez a főiskola legyen mindenkoron középpontja mindama mozgalmaknak, a melyek szakunk anyagi és erkölcsi érdekeit szolgálják; uralkodjék benne a béke, a kölcsönös tisztelet és kartársi szeretet szelleme s maradjon mindenkoron a komoly munkának, a tudomány ápolásának és a hazaszeretetnek főllesztelt csarnoka.

Ezzel van szerencsém Rektor Urat fölkérni, hogy az emlékművet további gondozás végett a főiskola részére átvenni szíveskedjék. Öröködjék a főiskola annak épsége fölött mindenkor oly szeretettel és kegyelettel, mint a mily szeretet és kegyelet az alkotókat vezette.

## Szemle.

**Bányamívelés.** | **Újítások a Dräger-féle elektromos biztonsági sisaklámpán** (2. szöveg közötti rajzzal).  
A »Jó szerencsét«-ben 1908. évi április 26-án és augusztus 9-én „*Új villamos bányalámpák*“ cím alatt ismertetett *Dräger-féle sisaklámpán* a Drägermű több változást eszközölt, oly célból, hogy a lámpák súlyát csökkentse és biztonságukat növelje. Az így módosított lámpa alakja gyengén hajlított henger; még az eddigi domborított, négyszögletes akkumulátort is hengeresre képezték ki. (1. sz. rajz). Ezen elektromos biztonsági lámpa 2 Volt feszültségű és kapacitása olyan, hogy  $1\frac{1}{2}$  gyertya-fényerősségű lámpa 3 óra hosszát világít. A lámpának és

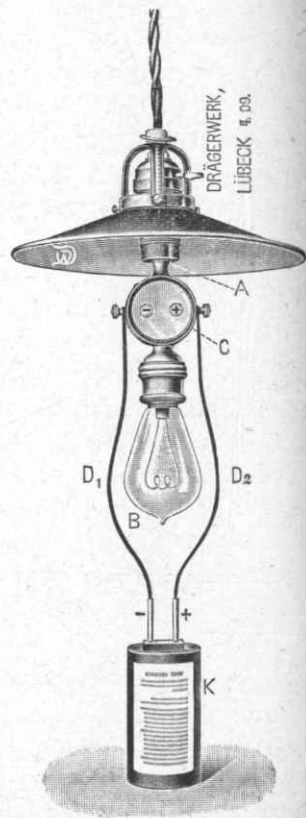
akkumulatornak súlya együttesen 900 gramm, míg a régi szerkezet 1200 gramm nehéz volt. Azonban e súlycsökkenés mellett is megmaradt a lámpának az a tulajdonsága, hogy a sisak lecsúszását és a fej előre



1. sz. rajz. Dräger-féle sisaklámpa.

hajlását épúgy megakadályozza, mint a régi szerkezet. Kifogást az új lámpánál a 3 órás működés ellen lehetne tenni. De ha tekintetbe vesszük a mentő-készülékek 2 órás munkaképességét, akkor a 3 órára terjedő világítóképességet is elengedőnek és megfelelőnek találjuk. Tudjuk, hogy a mentő-készülék oxszigénhengereit és kálii töltényeit 2 órás használat után (a Dräger-féle mentő-készülék-nél) ki kell váltani, minek megtörténtekor a sisaklámpa kisült akkumulatorja is kicserélendő. A lámpának a sisakon való megerősítése azonos a régebbi megerősítési eljárással. Az akkumulátor szerkesztésénél a Drägermű lehető nagy kapacitást és csekély súlyt igyekezett elérni; de célja volt továbbá az is, hogy az akkumulátort a rázkódtatástól és a lökésektől megvédje. El érte ezt az által, hogy az akkumulátor domborított, négyszöges alakját hengeresre, él és sarok mentesre képezte ki; míg belső szerkezete változatlan, az 1908-évível azonos maradt. Egyszerűbbé lett azonban az akkumulátorok megtöltése. Töltésre az egyszerű izzólámpa vezetékét használják fel. Nehézséget csak az okozna, hogy a megfelelő pólusokat elcserélve az akkumulátort hasznavehetetlenné tennők. Ennek elkerülésére szerkesztették az u. n. áramiránymutatót (Stromrichtungsanzeiger). A töltőszerkezet a következő részekből áll (lásd a 2. rajzot): Az *A* Edison féle csavarmentes dugókontaktusból, amely bármely izzólámpa csatlakozórészébe beleillik, *B* ellenállás lámpából, *C* áramiránymutatóból és *D*<sub>1</sub>, *D*<sub>2</sub> összekötő huzalokból. Kiegészítésül egy hígított szén-savat tartalmazó palaczk és a töltést megkönnyítő pipetta járul a töltőszerkezet-

hajlását épúgy megakadályozza, mint a régi szerkezet. Kifogást az új lámpánál a 3 órás működés ellen lehetne tenni. De ha tekintetbe vesszük a mentő-készülékek 2 órás munkaképességét, akkor a 3 órára terjedő világítóképességet is elengedőnek és megfelelőnek találjuk. Tudjuk, hogy a mentő-készülék oxszigénhengereit és kálii töltényeit 2 órás használat után (a Dräger-féle mentő-készülék-nél) ki kell váltani, minek megtörténtekor a sisaklámpa kisült akkumulatorja is kicserélendő.



2. sz. rajz. A Dräger-féle vilámlamos biztonsági sisaklámpa töltőszerkezete.

hez. Ha valamely akkumulátort meg akarunk tölteni, először a  $D_1$  és  $D_2$  drótvégeket kapcsoljuk össze egymással; és akkor  $C$  készüléken azonnal + (plusz) és - (minusz) jelek lesznek láthatók, aszerint amint az áram vezetve van. Ezután a vezeték + sarkát a megtöltendő akkumulátor + sarkával a minusz vezetéket az akkumulátor minusz sarkával kapcsoljuk össze. A teljesen kisült akkumulátor újra töltése 6 óráig tart, mely idő eltelte után a kaucsuk-tokon keresztül megfigyelhető erős pezsgés fog az akkumulátor belsejében jelentkezni. Megtöltött, de nem használt akkumulátorok az üzembiztonság kedvéért 4—6 hetenkint újból töltendők. Az alumíniumból készült tokban elhelyezett lámpa ára 54 korona. Egy akkumulátor külön 18 koronába, egy fémszálas lámpa 1·20 koronába, míg az ismertetett töltőszervezett 24 koronába kerül. (K. G.)

817. D. — **A Pneumatogén legközelebbi modellje.** Értesülésünk szerint a *Pneumatogén 1910. évi modelljével* végzett kísérletek a készüléken a teher-elosztás tetemes egyenetlenségét állapították meg. E hátrányokat kiküszöbölendő a Pneumatogént gyártó *O. Neupert Nachfolger* bécsi cég oly irányú kísérleteket végzett, melyek eredményeképpen az eddig mellen viselt készülékeit háton való viselésre rendezte be, a szelepeket kiküszöbölte és ezáltal a készülékek súlyát tetemesen leszállította. Az új készülékkel folytatott kísérletek oly kielégítőek voltak, hogy gyártásukat már megkezdték és a legközelebbi időben piacra is kerülnek; amikor a »Jó szerencsét« ezen legújabb mentő készülék részletes leírását és működését fogja ismertetni. K. G. (835).

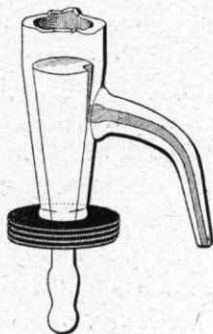
**Kémlészet.** | **Réznek felismerése s meghatározása salakokban.** Aller D: F. a következő módot ajánlja, a salakban tartalmazott réznek gyors kimutatására: A porrá törött salaknak 5 grammját 200—400  $cm^3$  vízben főzve, hozzá 10—15  $cm^3$  koncentrált kénsavat önt. A salak azonnal oldatba megy, a rézkéneskő, az ólomszulfát és a szén azonban oldhatatlan. Az oldatot 500  $cm^3$ -re hozza, 5—6 darab alumínium-lemez-szalagot hozzáad és 20 percig forral. A réz kiválik. A kivált rezet főzőpohárba átöblíti, kevés salétromsavban oldja, czianniddal, vagy jóddal titrálja, vagy ammoniakkal való semlegesítése s 2  $cm^3$  kénsavnak hozzáadása után elektrolizálja. (Eng. and. Min. Journ. 1909. 88 k. 1278. old. Cr. (20—21).

**Laboratorium-gyakorlat.** | **Új titráló büretta.** (2 szövegközötti rajzzal). *Meysahn H.*, ismertetése a Pharm. Ztg.-ban. Az új büretta jellemzője a becsatolt (3. sz.) rajzban jól kivehető becsiszolt, hosszasan kinyújtott üvegcsúc, amely felső végén tölcésérszerűleg ki van tágítva s oldalt, csatlakozó módon, ki van fúrva. Az üvegcsúc eme fúrását egyszerű forgatással a büretta oldalas kivájásával összeköttetésbe lehet hozni, mivel a büretta

folyadék-menynysége könnyen szabályozható. A bürettát az »Ilmenauer Glasinstrumentenfabrik Albert Zuckschwerdt, Ilmenau« cég gyártja és szállítja. Második alakját e laboratóriumi segítő-készüléknek a becsatolt



5. sz. rajz.



4. sz. rajz.



3. sz. rajz.

(4. sz.) rajzban mutatjuk be, melyből látjuk, hogy itt az első készüléktípuson anynyiban történt némi változás, hogy a kifolyáscső oldalasan van elhelyezve. A második alaknak lényeges alkotó eleme azon oldalasan kivájt tömör üveg dugasz, amely a folyadéknak a kifolyó csövön át való lefolyását, egyszerű elfordításával teszi lehetővé. A dugasznak, a bürettából kiálló részére, szélein bordázott, kemény gummi-tárcsa van felhúzva, melyet igen könnyen le lehet róla venni. Ugyancsak *Meysahn H.* konstrukciója a mellékelt rajzban (5. sz.) bemutatott **szívószervezetes pipetta** (I. Pharm. Ztg. 54. 811.) amelynek szerkezete s működés módja, minden bővebb leírás nélkül is könnyen megérthető. E készüléket is a Zuckschwerdt Albert (Ilmenau) cégnél lehet beszerezni. Zc. (9).

## Elektrotechnika. | 50000 Volt-feszültséggel

**bíró transzformátort** készítettek Berlinben. Ez az eddig elért legnagyobb feszültség. Nem állandó üzem céljaira szolgál, hanem főleg kísérletekre és pedig szigetelések mérésére. Ez az óriási transzformátor, amely 50 periodus mellett 50 KW-ot termel, Magsenofér szerint koncentrikus tekercseléssel készült. A két kisfeszültségű tekercs 1040 Voltos és többszörös szigeteléssel van a nagyfeszültségű tekercstől elválasztva. Ez utóbbiaknak a száma 56 és egyenként 9000 Voltot képesek előállítani. Az egész szerkezet nagy olajtartóban van, amely 2 m széles, 3 m hosszú és 2,5 m magas úgy, hogy 8000 kg. olajat lehet bele önteni. A transzformátor súlya olajjal együtt 13000 kg. Mm. (19.)

## Vegyések.

Éurópa legnevezetesebb közsénterületei kimerülésének határideje. Az Essener *Glückauf* legutóbb megjelent számainak egyikében *Freck Fritz Dr.* tanár »Die bekannnten

Steinkohlenlager der Erde und der Zeitpunkt ihrer vorraussetzlichen Erschöpfung» (A föld legismertebb kőszéntelepei és kimerülésük valószínű ideje) cím alatt érdekes tanulmányt közöl, a melyből Európa legnevezetesebb kőszénterületei kimerülésének idejére vonatkozólag, a következő áttekintést hozzuk: 1. Franciaország középső részének kőszéntelepei úgy számuk, mint rétegsorozatuk vastagsága tekintetéből a legszegényebbek; remélhető élettartamuk 100 év; ugyanígy áll a dolog Csehország centrális részét és Szászországot illetően is; a Waldenburg-Schatzlari kerületben és talán Angolország éjszaki szénterületeiben (Durham, Northumberland) valamivel tartósabbak lesznek esetleg a szénkészletek. 2. A többi angolországi szénterületek, úgy fekveteik száma, mint rétegsorozataik vastagsága tekintetéből is, jelentékenyen kedvezőbb kilátásokkal biztatnak úgy, hogy termelő-képességüket közelítőleg 250—300 évre lehet becsülni; Franciaország éjszaki vidékein és Saarbrückenben, a fejtés lehetősége 350—400 évig biztosítottnak látszik. 3. Még kedvezőbbek a viszonyok Belgiumban, az Aachen-medenczében és a vele kapcsolatos alsó-rajna-weszfáliai kőszénterrénumon, és Felső-Szilézia szénmedenczéjének osztrákországi területein, ahol 800 évig folyhat a kőszén bányászati kiaknázása. 4. Legnagyobb a rétegsorozatok együttes vastagsága (5000 m) Porosz-Felső-Sziléziában, a melynek kőszénbányáiban, a bányamivelés 1000 évnél tovább fog üzemben lenni. *Db.* (114). — **A vasnak megvédése atmoszferikus behatások ellen.** *Wasserfurth E.* új és olcsó eljárásra szerzett Franciaországban szabadalmat (404847. sz. 1909. jul. 7.) a melyvel vastárgyakat és különösen vasdrótot lehet az atmoszferiliák behatása ellen megvédeni. *Wasserfurth* vizet olajjal, vagy vízben oldható zsiradékanyaggal kever és e keverékfolyadékkal a megvédendő vastárgyakat befecskenkezi. A feltaláló szerint 100 l víz és 4 l olaj elegendő ahhoz, hogy 30000 kg. beraktározott vasdrótot meg lehessen védeni a károsító behatások ellen. Az egész munkát egy-negyed óra leforgása alatt kényelmesen el lehet végezni. *Cr.* (20—21).

## Közgazdaság.

**Új vállalatok.** | **A Magyar-Horvát Aszfalt Részvénytársaság** (főtelep: Budapest; üzlete: Budapest, VI, Andrássy-út 5. sz.) az 1910. évi április hó 3-ik napján tartott alakuló közgyűlés által elfogadott alapszabályok szerint keletkezett. A vállalat tárgya: az »Első fiumei aszfaltgyár Pollák Lajos mérnök« budapesti és fiumei bejegyzett cég tulajdonát képező aszfaltgyárnak, továbbá e gyári vállalat egyéb vagyonának megszerzése, üzletének folytatása és kiterjesztése esetleg új gyárak és fióktelepek létesítése által, aszfalt-telepek kiaknázása, mindennemű aszfaltozási, utburkolati és ezekkel kapcsolatos

munkák elvállalása és kivitele a magyar szent korona országainak területén belül, valamint azokon kívül és egyéb aszfaltgyárral és azzal összefüggő termékek és gyártmányok előállítására és értékesítésére. Tartama határozatlan időre terjed. Alaptőkéje 500.000 korona, mely 1250 darab, egyenként 400 korona névértékű, bemutatóra szóló részvényre oszlik. Az igazgatóság 3 és legfeljebb 9 tagból áll. Az alakuló közgyűlésen az igazgatóság tagjaiul megválasztottak: *Lónyai Sándor*, *Stranszky Félix*, *dr. Doroghi Ervin* és *Pollák Lajos*, kiknek ebbeli minőségük és cégjegyzési jogosultságuk bejegyeztetett. — **Az Opler Hugó kazán- és gépgyár részvénytársaság** (főtelep Budapest) az 1910. évi márczius hó 18-ik napján tartott alakuló közgyűlés által elfogadott alapszabályok szerint keletkezett. A vállalat tárgya: mindennemű gépeknek, kazánoknak, készülékeknek, vas- és bádgerszerkezeteknek és hasonló cikkeknek előállítása, valamint mindennemű ezzel kapcsolatos és rokon üzleteknek akár saját, akár idegen számlára való folytatása és e végből első sorban az Opler Hugó kazánkovácsműhelye budapesti cégtelepének és berendezésének megszerzése képezi. Tartama: határozatlan időre terjed. Alaptőkéje: 300.000 korona, mely 750 darab, egyenként 400 korona névértékű, bemutatóra szóló részvényre oszlik. Az igazgatóság: 3—7 tagból áll. Az alakuló közgyűlésen az igazgatóság tagjaiul megválasztottak: *Schwarz Adolf*, *Opler Ignác*, *Opler Hugó* és *Rechnitz Béla*, kiknek ebbeli minőségük és cégjegyzési jogosultságuk bejegyeztetett. *Kp.* (39.) — **Société Anonyme du Charbonnage Hongrois de Környe** cég alatt 3 millió frank alaptőkével a környei széntelepek kiaknázására új vállalat alakult Genfben. A széntelep közvetlenül a Magyar általános kőszénbánya r.-t. tatabányai telepei mellett fekszik. *Mk.* (21.)

## Közgyűlések.

**A »Dolha-rókamezői vasgyár és ásókaphámor részvénytársaság«** 1910. évi június hó 3-án d. u. 5 órakor, saját helyiségében Budapesten (VI., Eötvös-utca 14. sz. a) XI. évi rendes közgyűlést tart. (A részvényesek az alapszabályok 13., 14. és 18. §-aira való figyelmeztetés és annak felemlítése mellett hivatnak meg, hogy a részvények 8 nappal a közgyűlés megtartása előtt a társaság hivatalos helyiségében letehetők). *Napirend:* 1. Az igazgatóság jelentése. 2. Az 1909. évi zárószámadás és a veszteségre vonatkozó indítvány. 3. A felügyelőbizottság jelentése. 4. A mérleg megállapítása és a felmentvény megadása. *Bp. Kzl.* (113). — **Az Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Részvénytársaság** f. hó 21-én délelőtt *Ullmann Adolf* elnöklése mellett megtartott rendes közgyűlése elhatározta, hogy a 233.026 koronányi alapszabályszerű leírások eszközlése után fenmaradó 1,280.455 K-nyi tiszta nyereségből 125.698 K a tartalékalapba helyeztessék, 787.500 K, az 1909. üzletévre  $8\frac{3}{4}\%$ -nyi osztalék kifizetésére fordítassék, 102.193 K, jutalékokra, 240.000 K, az értékcsökkenési alap rendkívüli javadalmazására, 10.000 K, az alkalmazottak nyugdíjalapjának gyarapítására használtassék fel és 15.063 K, új számlára vitessék át. A részvények 19. számú szelvénye ez évi május hó 23-tól kezdve hét koronával kerül beváltásra. A igazgatóság jelentése megállapítja, hogy a lupényi bányák széntermelése az 1909. évben 4,756.300 *q*-ra emelkedett az 1908. évi 4,001.700 *q*-val szemben. A közgyűlés az igazgatóság jelentését tudomásul vette és az igazgatóságba új tagul *Teleki Sándor* grótot, a felügyelő-bizottságba pedig az eddigi



tagokat újból megválasztotta. A közgyűlés után tartott igazgatósági ülésen *Bellescize* Fernand grófot az igazgatóság elnökévé és *Ullmann* Adolfot alelnökévé újból megválasztották. *Us.* (121). — **A »Magyar Siemens-Schuckert-művek villamossági részvénytársaság«** Budapesten, (VII., Kertész-utca 10. sz. alatt) 1910. évi június hó 6-án hétfőn, d. u. 4 órakor hetedik rendes közgyűlését tartja következő tárgysorozattal: 1. Az igazgatóság évi üzleti jelentése. 2. A hetedik üzletév zárószámadásainak és mérlegének bemutatása. 3. A felügyelő-bizottság jelentése. 4. A tiszta nyereség hova fordítása iránti határozathozatal. 5. Határozathozatal a felügyelő-bizottságnak és az igazgatóságnak a felmentvény megadása tárgyában. 6. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság évi tiszteletdíjának megállapítása. 7. Választások az igazgatóságba (az alapszabályok 12. §-a értelmében az igazgatóság egyharmada, vagyis három igazgatósági tag kilép, akik azonban újra választhatók). 8. A felügyelőbizottság választása (4 rendes, 1 póttag.) Azon részvényesek, akik a közgyűlésen részt venni kívánnak, részvényeiket legalább 8 nappal a közgyűlés megtartása előtt Budapesten a társaság pénztáránál, V., Lipót-körút 5. sz. letenni tartoznak, ahol a szavazásra is jogosító igazolványokat kifogják szolgáltatni. *Bp. Kzl.* (116). — **A Budapesti fémöntő és rézhármű részvénytársaság** 1910. május 31.-én d. e. 10 órakor Budapesten, VI., Jász-utca 33. sz. a. levő hivatalos helyiségeiben *rendkívüli közgyűlést* tart, melynek tárgya: Az igazgatóság javaslata a részvénytőke hátrálékának befizetése értelmében. (Az ideiglenes részvények a társaság pénztáránál (Budapest, VI., Jász-utca 33. sz.) letétbe helyezendők. *Bp. Kzl.* (116). — **A »Magyar Aczélárúgyár Részvénytársaság«** Budapesten, igazgatósági irodájában (VI., Váci-út 95. szám alatt) 1910. évi június hó 9-én, d. u. 4 órakor tizennegyedik rendes közgyűlését tartja. *Tárgysorozat:* 1. Az 1909. évi mérleg bemutatása és az igazgatóság jelentése a lefolyt üzletévről. 2. A felügyelő-bizottság jelentése. 3. A tiszta nyereség felosztására vonatkozó határozathozatal. 4. A felügyelő-bizottság 1909. évi tisztelet-díjának megállapítása. 5. Három rendes és egy pót-felügyelő-bizottsági tag választása az alapszabályok 18. §-a értelmében. 6. Esetleges indítványok. *Bp. Kzl.* (117). — **A Lapp Henrik-féle mélyfúrások, bányatelepek és mélyművek magyar részvénytársasága** 1910. évi május hó 31-én a társaság irodahelyiségében (Budapest, V., Báthory-utca 3. sz. alatt) második rendes közgyűlését tartja a következő napirenddel: 1. Az igazgatóság üzletjelentése és afölötti határozathozatal. 2. A mérleg és a felügyelő-bizottság előterjesztése, a nyereség- és veszteségszámlán kimutatott egyenleg megállapítása és az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentésének megadása. 3. Választások az igazgatóságba egy év tartamára. 4. Választások a felügyelő-bizottságba két év tartamára. *Bp. Kzl.* (117.)

## Mérlegek.

**A »Dolha-rókamezői vasgyár és ásókapa-hámor részvénytársaság«** mérlege 1909. évre. *Vagyon:*

Bérleti érték 40.000— K. Bérleti biztosíték 10.000— K. Beszerzések 26.851'91 K. Befektetések 43.989'96 K. Anyagkészletek 151.812'62 K. Kész gyártmányok 131.167'26 K. Künnlevőségek árúkért és előlegekért 251.818'74 K. Veszteség 53.022'80 K. Összesen 711.930'29 K. *Teher:* Alaptőke 300.000— K. Bérlettel átvett leltári anyagkészlet 54.612'58 K. Hitelezők 315.157'15 K. Átmeneti számlák 42.160'56 K. Összesen

711.930·29 K. *Nyereség- és veszteségszámla 1909. évről.* Bevétel: Gyártási haszonárú számlán 61.882·67 K. Veszteség 53.022·80 K. Összesen 114.905·47 K. Kiadás: Veszteség-áthozat 1908. évből 51.071·04 K. Haszonbér 18.000— K. Kamatok 11.672·95 K. Adók és illetékek 4265·11 K. Költségek 11.723·90 K. Tiszti fizetések 11.604— K. Leírások 2417·16 K. Összesen 114.905·47 K. *Bp. Kzl.* (113.) — **A »Magyar Siemens-Schuckert-művek villamossági részvénytársaság«** mérlege: *Vagyon:* Pénztárkészlet 9974·64 K, követelések bankoknál 54.847— K, értékpapírok 61.053·45 K, óvadékok 6524·97 K, küldvények 110.395·91 K, ingatlanok 762.675·62 K, gépek és műszaki berendezések 770.027·48 K, iroda- és műhelyfelszerelések 104.786·08 K, szerszámok 178.791·52 K, minták 17.596·50 K, árúk 2.772.344·37 K, adósok 3.713.403·52 K, átmeneti számla 11.214·29 K, összesen 8.573.635·35 K. *Teher:* Részvénytőke 2.000.000— K, tartalékalap 15.694·10 K, értékesítési tartalék 489.715·20 K, biztosítékok 10.000— K, hitelezők 5.836.533·40 K, átmeneti számla 81.302·54 K, nyereségáthozat 1908. évről 22.369·76 K, tiszta nyereség 1909. évben 118.020·35 K (140.390·11 K), összesen 8.573.635·35 K. *Nyereség- és veszteségszámla:* Tartozik: Üzleti költségek 815.193·35 K, adók 29.961·92 K, kamatok 113.651·11 K, tartalék értékesítésekre 127.021·58 K (1.085.827·96 K), nyereség 140.390·11 K, összesen 1.226.218·07 K. Követel: Nyereségáthozat 1908. évről 22.369·76 K, nyers nyereség 1.203.848·31 K, összesen 1.226.218·07 K. *Bp. Kzl.* (116.) — **A »Magyar Aczélárúgyár Részvénytársaság«** mérlegszámlája 1909. évi december 31-én. *Vagyon:* Ingatlanok és felszerelések 560.713·26 K. Nyersanyagok és gyártmányok 205.947·01 K. Pénzkészlet 1857·20 K. Értékpapírok 13.610— K. Cselekvő váltók 7809·83 K. Adósok 477.624·55 K. Összesen 1.267.561·85 K. *Teher:* Részvénytőke 1.000.000 K. Tartalékalap 35.000— K. Beváltatlan osztalékszelvevények 912— K. Hitelezők 101.476·73 K. Tiszta nyereség a folyó évben 121.549·10 K. Nyereségáthozat az előző évről 8624·02 K. Összesen 1.267.561·85 K. *Veszteség- és nyereségszámla 1909. december 31-én.* Tartozik: Kezelési költségek 119.911·77 K. Igazgatósági jutalék 13.505·46 K. Felügyelő-bizottság tiszteletdíja az 1908. évre 1600— K. Nyugdíjjarulékok 4010·18 K. Adók és illetékek 6868·75 K. Leírások ingatlanok és felszerelések értékéből 50.000— K. Tiszta nyereség: Nyereség a folyó évben 121.549·10 K. Nyereségáthozat az előző évről 8624·02 K. Összesen 326.069·28 K. Követel: Nyereségáthozat az előző évről 8624·02 K. Kamatok 5721·34 K. Bruttó-nyereség 311.723·92 K. Összesen 326.069·28 K. *Bp. Kzl.* (117.)

**Piaczi hírek.** | **ÉRTÉKPIACZ.** Értéktőzsdei árfolyam-jelentés.  
(A Központi Váltóüzlet R.-T. Budapest, V., Szabadság-tér 3., eredeti heti tudósítása.)

1910. május 19. — május 25.

	19-én	20-án	21-én	23-án	24-én	25-én
Ganz és Társa vasöntő és gépgyár 4½% kölcsönkötvény . . . . .	99·50	99·50	99·50	99·50	99·50	99·50
Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvény . . . . .	3375—	3375—	3350—	3330—	3300—	3300—
Magyar által. köszénbánya 4½% elsőbbségi kötvény . . . . .	—	—	—	—	—	—
Magyar ált. köszénbánya részvény Urikány-Zsilvölgyi köszénbánya 4% elsőbbségi kötvény . . . . .	639—	639—	636—	630—	630—	630—

	19-én	20-án	21-én	23-án	24-én	25-én
Beocsini cementgyári Unio r. t. részvény . . . . .	680—	680—	680—	680—	680—	680—
Északmagyarországi kőszénbánya részvény . . . . .	325—	325—	325—	325—	326—	326—
Esztergom—szászvári kőszénbánya részvény . . . . .	220—	220—	220—	220—	220—	220—
Felsőmagyarországi bánya- és kohómű részvény . . . . .	560—	560—	560—	560—	560—	560—
Kőszénbánya és téglagyár (Drasche) részvény . . . . .	616·50	616·50	612—	610—	607—	600—
Magyar asphalt r. t. részvény . . . . .	208—	209—	210·50	209—	208—	208—
Salgótarjáni kőszénbánya r. t. részvény . . . . .	646—	646—	643—	646—	644—	644—
Salgótarjáni kőszénbánya r. t. új részvény (1909. kib.) . . . . .	630—	630—	630—	630—	630—	630—
Nadrágyi vasipar társ. részvény . . . . .	465—	465—	465—	465—	465—	465—
Rimamurány—salgótarjáni vasmű r. t. részvény . . . . .	674·50	673·50	673·50	674—	672—	673—
Schlick-féle vasöntőde és gépgyár r. t. részvény . . . . .	460—	460—	460—	460—	461—	461—
Klotild első magyar vegyi ipar r. t. részvény . . . . .	278—	275—	275—	275—	270—	270—

**A Siemens-Schuckert-művek a budapesti tőzsdén.** A Magyar Siemens-Schuckert-művek Villamossági R.-T. részvényeinek jegyzését elrendelte a budapesti tőzsdetanács is úgy, hogy e részvényeket május 23-án vezették be a tőzsdén. Mint értesülünk, a 200 korona névértékű részvények bevezető árfolyama 245 korona volt. Tekintettel a társaság kedvező üzletmenetére, a részvényeket barátságosan fogadták. *Lts.* — **FEMPIACZ. Fémárak.** Budapest, május 21. A fém ára helyt Budapesten, 100 kilogrammonként. készpénzfizetés mellett, 2 százalék skontóval ez: Finom *vörösvéz* 162 korona, ócska tűzszekrényrész 150 korona, *báránnyon* 98 százalékos 362 korona, *báránnyon* 99 százalékos 370 korona, *horgany* Hohenlohe bányatermék 63 korona, horgany J. H. jelű átöntött minőség 57 korona, horgany W. H. jelű átöntött minőség 54·50 korona, *ólom* selmeczi vagy nagybányai 42·50 korona, ólom kereskedelmi minőség 39 korona, *antimon* regulus 66 korona. *Bp* (121.) — **VASPIACZ. Az osztrák vaspiacz helyzetéhez.** Daczára annak, hogy a vaspiaczon élénkebb üzletkedv nem mutatkozott, az éjszakai művek jobban voltak foglalkoztatva, mint a múlt év április hónapjában. A »Prager Eisenindustrie-Gesellschaft« és a »Böhmische Montangesellschaft« nagy rendeléseket bonyolítottak le. Legtöbb munkájuk volt a finombádoghengerlő-műveknek és a finom lemezekben az április havi forgalom igen kielégítő volt. A sín- és tartó-hengerlő-művek is többet termeltek ez év április hónapjában, mint tavaly ugyan e hónapban. A durva-lemezek iránt való kereslet igen gyenge. Az éjszakai művek kvótáikat megelőzték, amit az év folyamán ki kell egyenlíteniök. A déli művek helyzetének illusztrálására ama körülmény szolgálhat, hogy jobbadán durva lemezek gyártására vannak berendezve, e cikkben pedig a kereslet igen gyenge volt. Az árak, az Outsiderekkel szemben folytatott küzdelem következtében, igen nyomottak és a javulásra, belátható időn belül sincsen kilátás. *Um.* (14.) — **A vaspiaczról** az Iron Age szaklap a következőket jelenti az elmúlt hétről: Nyersvasban az üzlet valamivel élénkebb lett és azt hiszik, hogy az árak a legalacsonyabb nivó felé

közelednek. Üzemi korlátozásokról szóló hírek túlzottak, miután ezek csak a f. é. április elsejei üzem 10%-át teszik. Az aczéltröszt 31 nagyvasolvastója áll. A kereslet a keleten 35—40 ezer tonna volt. Egyes műveknek túlságosan alacsony ajánlatokat tettek, míg mások redukálták az árakat. Déli 2. számú öntöttvas 21 dollár volt ab Birmingham, míg Bessemer-vasat 16'25 és bázisos vasat 15 dollárért adtak el ab Pittsburg. Kész gyártmányok iránt jobb hangulat nyilvánult meg, miután kedvező ajánlatok vannak felszerelési anyagokra s mert azt hiszik, hogy a vasutak vásárolni fognak. A szerszámgyárak 150.000 t. vastömböt vásároltak. A Harriman-vasutak 12.440 vaggont, a Havley-vonalak 72 lokomotívot rendeltek meg. Lemezek és formavasak gyengébbek voltak. *Us.* (119.) — **A czinkeztetett vasbádóg áremelkedése.** Az osztrák és magyar finom-lemez-hengerlőművek a czinkeztetett és ölmozott bádógok árait, május 12-től kezdődőleg, az összes relációkban két koronával emelték. Az árak emelését a fuvartételek emelkedésével és a nyersanyagok drágulásával okolják meg. *Um.* (14.) — **PETRÓLEUMPIACZ. Petróleumárak.** Budapest, május 21. (Hesz Izidor és társa.) A petróleum-gyárosok a kartell ügyében még mindig nem tudtak ugyan meg egyezésre jutni, mégis közös eladási irodát létesítettek, valószínűleg ennek az eredménye, hogy a petróleum árát egy koronával emelték. Jegyzések: Standard petróleum 28 korona, 2 keresztos petróleum 28 korona, 3 keresztos 39 korona, 1 keresztos 31 korona. Amerikai császárólaj, ottani finomítás 62 korona. Belföldi császárólaj 40 korona. Az árak 100 kilogrammonként készpénzfizetés mellett, 20 százalék göngysúlylyal, a budapesti vasúti állomásokhoz szállítva értendők. Carbolineum I. 15 korona. Carbolineum II. 13 korona. Baku gépolaj (orosz) 48 korona. Oliva gépolaj I. 96 korona. Oliva gépolaj II. 80 korona. Tovothe gépkenőcs I. 68 korona. Tovothe gépkenőcs II. 54 korona. Benzin, közönséges 41 korona. Benzin, szagtalan 54 korona. Ligroin 80 korona. *Bp.* (121.) — **VEGYESEK. A reszelőgyárak üzletmenete** nagyon gyenge. A foglalkoztatás mértéke általában közepes ugyan, de az árakat a kartell fölbomlása óta nagyon kiélesedett verseny anynyira lerontotta, hogy még az önköltségeket sem fedezik. A gyárak tehát mind veszteséggel dolgoznak, aminek elsősorban az osztrák vállalatok erőszakoskodása az oka. Ezek ugyanis új kartellbe szeretnék a magyar reszelőgyárakat szorítani, de addig, amíg legalább egy magyar vállalatot nem sikerült kivégezniök, még csak tárgyalásokat sem kezdenek. A hatalmas, sokkal régibb, tőkében erősebb osztrák iparral szemben a magyar gyárak nem tehetnek semmit, mert hiszen még csak vámvédelmük sincs velük szemben. *Mk.* (21.)

## Kartellek.

**A vaskartell bomlása.** Néhány évvel ezelőtt az osztrák és magyar vasművek igen éles harczot folytattak egymás ellen, mely harcznak azután az lett a vége, hogy az osztrák-magyar vaskartelt hosszas tárgyalások után nyélbeütötték. Ezzel a belföldi és az osztrák vasművek békés fejlődésnek néztek elébe, mert mindegyik vasmű, mely a kartelhez csatlakozott, részesedése arányában mindenkor kellő megrendelésekkel el volt látva a kartell vezetősége részéről. Időközben azonban bekövetkezett az amerikai válság s ennek hatása Európában is megnyilatkozott a konjunkturák ellanyhulásában. Ez a körülmény arra buzdította a németországi vasműveket,

hogy termelésük fentartása végett olcsóbb árakon kínáljanak külföldön vasat s e kínálatot elsősorban az osztrák- és magyar fogyasztópiacokra terjesztették ki, hol a vaskartelnek szabott árai meglehetősen könnyűvé tették a verseny megindítását. A fogyasztók, kik a kartel ellen amúgy is állást foglaltak, siettek ezt a kedvező helyzetet felhasználni. De nemcsak a fogyasztók voltak mindenkor a kartel ellenlábasai, hanem a vaskartel tagjai is több alkalommal kifejezést adtak elégtelenségüknek, különösen abban az időben, mikor a német vasművek támasztottak versenyt a belföldi vasiparnak, de a vaskartelnek továbbra is kénytelenek voltak tagjaiként tovább dolgozni, mert a vaskartelt 1917-ig megkötötték. Azonban öt évvel ezelőtt, midőn az osztrák-magyar kartelt 12 évre megújították, több kisebb vasmű nem csatlakozott ehhez a megállapodáshoz s ilyformán a kartel fenállása régi formájában csak 1912. július 1-ig van biztosítva. Erre a határidőre előreláthatólag a vaskartelben erős változás fog beállani, mert a fenálló megállapodásokkal a vasművek nincsenek megelégedve. Az első támadást a felvidéki apróbb bányavállalatoknak egy csoport kezébe való összevadásárlásával indítottak a kartel ellen. Ezeket a műveket most berendezik s a kartelen kívül fogják termékeiket árusítani. Utóbb az osztrák bánya- és kohóművek léptek fel a kartel ellen s mindenképpen arra törekzenek, hogy a kartelen kívül álló műveket egy csoportba egyesíthessék. Ezenkívül az osztrák-magyar vaskartel egyik legjelentékenyebb tagja az osztrák-magyar államvasutak délmagyarországi bányái és kohói szintén ellentétbe jutottak a kartel vezetőségével, mert jelentékeny beruházásaik és terjeszkedésük révén nagyobb kontingenst akarnak a kartel vezetőségétől, a mit a kartel vezetősége 1912. utánra eddig nem helyezett kilátásba az államvasutársaságnak. Az ellentétek ilyformán mindinkább kiélesednek a vaskartel tagjai és a vezetőség között úgy, hogy arra az esetre, ha a kartel idejekorán nem elégíti ki a tagoknak újabb követeléseit, akkor 1912.-re feltétlenül bekövetkezhetik a vaskartel bomlási prócezsusa. Ilyformán a vaskartelnek nálunk csak két erős támasza fog maradni: a Rimamurányi vasművek és az állami vasgyárak. Kérdés azonban, vajjon ezek sikerrel folytathatják-e a versenyt a kisebb művek nagyobb száma ellen. *Mn* (21.)

## Verseny tárgyalások.

### Acél- és vasöntvények szállítása.

105 020/A. III. 1910. sz. *Pályázati*

*hirdetmény.* A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1911—1913. esetleg 1911—1916. években szükséges acél- és vasöntvények szállításának biztosítását óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet. Az ajánlatok *legkésőbb folyó évi június hó 21-ének déli 12 óráig* betervezendők, a bánatpénz pedig folyó évi június hó 20-án déli 12 óráig beküldendő. A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek, valamint a szükséges menynyiségeket feltüntető kimutatás, úgyszintén az általános és különleges szállítási feltételek a magyar kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest. VI., Andrassy-út 73. II. em. 43. a.) megtekinthetők. Budapest, 1910. évi május havában. Az igazgatóság. *Ksz.* (20.)

**ÁLLAMI KEDVEZMÉNYEK.** A kereskedelemügyi m. kir. minister a m. kir. pénzügyminister hozzájárulásával az *Aigner és Fábian buda-*

*pesti csavargyáros cég* részére 1907. évi június 1. től számított 10 (tiz) évre engedélyezett és az 1907. évi III. t.-cikkben meghatározott állami kedvezményeket, azonos lejáratú határidővel és az eredeti feltételek épségben tartása mellett, a cég jogutódára, az **Aigner Fábán és Kálmán cég**re ruházta át. — A kereskedelemügyi m. kir. minister a m. kir. pénzügyminister hozzájárulásával az 1907. évi III. t.-cikkben meghatározott és a *budafoki zománcszobott edénysajtoló és fémárúgyár részére* 10 évre engedélyezett állami kedvezményeket a nevezett cég jogutódára: a **budafoki zománczedénysajtoló és fémárúgyár Hercz és fia cég**re ruházta át. *Bp. Kzl.* (114.)

## Hírek.

### Személyi hírek.

**KINEVEZÉSEK.** A m. kir. pénzügyminister **Deutsch Miksa Dr.** zágoni körorvost az állami szénbányászati tisztviselők egyesített létszámának VIII. fiz. oszt. 3. fiz. fokozatába ideigl. minőségben, a petrozsényi k. közszenbányahivatalhoz bányaróvossá kinevezte. IV/29. 1935. sz. *B. K. L.* (10),

### Híradások.

**Bogárinvázio egy sóbányában** cím alatt, a napilapok f. május hó 21-én megjelent számai a következő hírt közölték: »Aknaszlatinán« az Albert-sóbányában Kompothy József főmérnök a föld felszínétől 30 méternyi mélységben új táró nyitásokor érdekes leletre bukkant. A palarétegben, mert a só csak ötven méter mélységben található, több százezernyi bogártáborot fedezett föl. A bogarak külsőleg olyanok, mint a lódarázs és szárnyuk is van. Az emberekre nem veszedelmes. Most hogy rejtőhelyüket fölfedezték és, hogy a bogarak utat nyertek, ellepték az egész bányát. A munkások pusztítják őket, mert oly nagy számban mutatkoznak, hogy alig lehet tőlük dolgozni. A bogarak neve csőtojó.« — Utánna jártunk a dolognak és hiteles és szakszerű tudósításunk alapján, ide vonatkozólag a következőket jelenthetjük: A bogár az Albert-bányái védőfolyosó föntje fölött beépített elektromos hajtású szivattyú befogadására szolgáló fülkében lépett fel nagy számmal, amely a föld felszínéről számítva 300 m mélységben kavicsos talajban van telepítve. A rovar a hártás- szárnyú rend tojócsöves alcsoportjához tartozik, amelynél a nőstény potrohának vége tojócsőben végződik, kéttagú tomporral. A rovar neve: fadarázs (ucocerida). Az emberre egyáltalán nem veszélyes. Lelőhelyére valószínűleg a folyosóból kivezető aknán-án jutott le egy néhány és később elszaporodott. Ez a rovar különben is inkább földalatt, az ácsolatban szokott tartózkodni. *Kp.* — **A Cséti szobor felavatásának ünnepélye** f. május hó 25-én szerdán délelőtt 10 órakor kezdődőleg a selmeczbányai bányászati s erdészeti főiskola palotájának előcsarnokában programmszerűen lefolyt. Az »Országos Magyar Bányá-

szati és Kohászati Egyesület»-et *Farbaký* István ministeri tanácsos, ügyvivő alelnök és *Gálócsy* Árpád titkár, az egyesület selmeczvidéki osztályát *Sobó* Jenő főbányatanácsos elnök és *Kachelmann* Farkas főbányatanácsos alelnök; a m. kir. pénzügyministeriumot *Probsztner* Alfréd ministeri tanácsos; a földmívelésügyi ministeriumot és az «Országos Erdészeti Egyesület»-et *Vadass* Jenő ministeri tanácsos a főiskola ez időszertint rektora; a selmeczbányai m. kir. bányagazgatóságot *Grillusz* Emil k. főbányatanácsos bányagazgató, *Nikl* János és *Veress* József bányatanácsosok, Selmeczbánya törvényhatóságát *Arthold* Géza tanácsnok, *Sztancsay* Miklós és *Vörös* Ferencz főjegyzők a Rimamurány-Salgótarjáni vasmű részvénytársaságot *Jónásch* Antal vasgyár igazgató, a Zólyombrézói m. kir. vasgyár-hivatalt *Marek* Károly kir. főmérnök, képviselték. A család részéről jelen volt: *Cséti* Róbert aczélgyári igazgató és neje és *Cséti* István. A főiskola tanári testületének bevonulása után a teljes számmal megjelent főiskolai ifiúság a «Himnusz»-t énekelte, mire *Vadass* Jenő ministeri tanácsos, a főiskola ez időszertint rektora az avató ünnepélyt megnyitotta. A nagyszabású ünnepi beszédet *Sobó* Jenő kir. főbányatanácsos, főiskolai tanár tartotta, ki a szobrot (*Dankó* szobrász művét) a főiskola őrizetébe ajánlotta. *Vadass* Jenő rektor a szobrot átvéve a főiskola tanári testülete és a földmívelésügyi ministerium, majd az «Országos Magyar Erdészeti Egyesület» nevében megkoszorúzta. Koszorút tett a szobor talapzatára a pénzügyministerium nevében *Probsztner* Alfréd ministeri tanácsos, az «Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület» nevében *Farbaký* István ministeri tanácsos, a bányászati egyesület selmeczvidéki osztálya nevében *Kachelmann* Farkas főbányatanácsos, a zsilvölgyi osztály nevében *Réz* Géza főiskolai tanár és a főiskolai ifiúság nevében a főiskolai kör elnöke *Plentzner* Frigyes. — *Vadass* Jenő ministeri tanácsos záróbeszéde után a főiskola ifiúsága a «Szózat»-ot és utána a «Gaudeamus»-t énekelte. — *Sobó* Jenő k. főbányatanácsos ünnepi beszédét lapunk jelen számának vezető helyén közöltük; az ünnepély lefolyásáról szóló részletes jelentésünket, valamint az ünnepiesen felavatott szobor képét legközelebbi számunkban hozzuk. *Lts.* — **Többi hírüNKET,** hely szűke s az idő rövidege miatt a jövő számra kellett halasztanunk. *Lts.* —

## Főiskolai körökből

### A selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskolai ifiúsági

kör május 12-én tartott tisztújító közgyűlésen választmányát a következőleg alakította meg: Elnök *Plentzner* Frigyes, alelnök *Dávid* Iván, főtítkár *Vékony* Antal, titkár *Lázár* István, közgy. jegyzők *Angyal* Miksa és *Szokol* András, háznagy *Fleischer* Károly, alháznagy *Smidt* Dezső, pénztárnok *Zsurilla* Pál, ellenőr *Forster* Imre, zenekar vezető *Till* Dénes, énekkar vezető *Fulajtár* Gábor, könyvtárnok *Mega* Samu,

alkönyvtárnok Antalóczy J., lapkezelő Hajdu János, választmányi jegyzők Mihalovics Sándor és Illosvay Lajos, egészségügyi elnök Sorser János. A főiskolai fiatalság körében fennálló **bánáti társaság** e hó tizedikén közgyűlést tartott, melyen a tisztújítást ejtette meg. A választás eredménye a következő: Elnök *Sessler* János, titkár: *Kalmár* István, pénztáros: Karas Dezső, ellenőr: Roth Kálmán, jegyző: Szabó Mátyás, könyvtáros: Dippold Antal. Választmányi tagok lettek: Balázs József, Kerner Ede és Pallát József. *Sh.* (21.)

## Bányászegyesületek.

**Az »Orsz. Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület pécsi osztálya«** érdeklődés hiánya miatt beszüntette működését. *B. K. L.* (10.) — **Az »Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Selmecz-bélabányavidéki osztálya«** *Sobó* Jenő kir. főbányatanácsos elnöklete alatt, f. é. május hó 20-án tartotta ez idei közgyűlését. Miután *Árkossy* Béla kir. főmérnök eddig viselt titkári tisztéről lemondott, elnök *Szembratovics* Sándor kir. főmérnököt kérte fel a jegyzőkönyv vezetésére. *Szembratovics* főmérnököt a közgyűlés egyhangúlag az osztály titkárává választotta. Az elnöki előterjesztések során *Sobó* Jenő kir. főtanácsos meleg szavakban emlékezett *Schwartz* Ottó dr. minis-teri tanácsosról, mint az osztály egykori alelnökéről. Indítványára, dr. *Schwartz* Ottó emlékét jegyzőkönyvileg megörökítették. A tárgyalások további folyamán a Cséti-szobor felavató-ünnepélye került tárgyalás alá, melynek programját minden részletében megállapították. Ezek után titkár jelenti, hogy az 1909. év végével 64 tagot számlált az osztály, pénztáros pedig bejelenti, hogy 629 K 78 fillér bevétellel szemben 86 K 04 fillér kiadás áll és így a pénztári maradvány 543 K 74 fillér. Pénztárosnak a felmentvény megadatott. A zsilvölgyi osztálynak a főiskolai szervezet módosítására vonatkozó javaslatát *Réz* Géza főiskolai tanár előadása s többek hozzászólása után, előadónak javaslatával a központhoz felterjeszteni határozták. Az osztály ezidei kirándulását július hó végével fogja rendezni, még pedig Zólyombrézóra. Gyűlés után kedélyes üszszejøvetel volt Bogya János vendéglőjében. *Sz. V.*

## Társadalmi hírek.

**ELJEGYZÉS.** *Schrott* Ferencz zólyombrézói m. kir. vasgyári irodakezelő május hó 15-én eljegyezte Kolpaszky Józstát Kisgaramról. *Zv.* (21.)

## Vegyes hírek.

**A Magyar Mérnök- és Építész Egylet** f. évi május hó 29-én, délelőtt 10 órakor az egyesület székházában (Budapest, IV., Reáltanoda-utca 13–15. sz.) LVI. (rendkívüli) közgyűlését tartja melynek egyedüli tárgya: A m. kir. állami munkásbiztosítási hivatalnál és a m. kir. államasutaknál legutóbbtörtént, a mérnöki karra sérelmes kinevezések. *Mm.* (19.) — **A »Nicholson« gépgyár eladása.** Beavatott körök értesülése szerint a »Nicholson« gépgyár részvénytársaság komolyan foglalkozik azzal a gondolattal, hogy a Váczi-út 17. szám alatt levő hatalmas gyári telket eladja és az új gyárat kihelyezi a fővárosból. A »Nicholson« gyár e tervének megvalósítása sok valószínűséggel bír mert az óriási telek igen drágán értékesíthető. *Est.* (31.) — **A Schlick-gyár is eladja a gyártelepét.** Fennebb megírtuk, hogy a Nicholson-féle gépgyár el akarja adni a váczi-úti gyártelepét és gyárat a fővároson kívül akarja elhelyezni. Most azt



halljuk, hogy a Schlick-gyár igazgatósága is hasonló gondolattal foglalkozik. A gyár igazgatóságának ugyanis az a terve, hogy a hatalmas gyárterületet jó drágán értékesíti, az új gyártelepet pedig valahol a külső területen fölépíti. E terv végrehajtásával természetesen a részvényesek igen jó üzletet csinálnának. *Est.* (32.) — **Plander Gyula és társai** merényi (Szepesm.) serpenyőárú-, kapa-, lapát-, ásó-, bányászati vasúti-sinszeggyárainak alapítási éve 1785 és így e telep az ország hasonló célzattal vállalatai között egyike a legrégebbi alapításoknak. A vállalat kezdetben egyszerű serpenyőárú-hámor volt és ezen ősi hámor még ma is teljes üzemben áll. Az üzem alapítói 1860-ban kaphámorral bővítették, amely eleinte négy tűzzel dolgozott, utóbb azonban hat tűzre lett kibővíve. A vállalat fokozatos fejlődését jelenti, hogy 1895-ben négy tűzzel dolgozó ásó- és kapagyárat, 1904-ben szerkovácshámort, 1909-ben pedig modernül berendezett sinszeggyárat létesített. E gyártelepek a Gölnitz-, illetőleg a Lassú-patak völgyében állnak üzemben és vízi erő hajtásra vannak berendezve. A nyersanyagot Korompa szállítja. *Lts.*

## Hírek a külföldről.

**Felső-Sziléziában új vasérczterületet fedeztek fel.** Staudében, nyolcz hold területű

paraszti birtokon, kapavágásnyi mélységben legközelebb gazdag vaskőtelepet fedeztek fel, amelyet Königshüttében alakult társaság vásárolt meg. A rendkívül könnyen termelhető vaskövet a vasúton Königshüttére szállítják, ahol már kohósítják is. Pawlovicz-on hasonló leletre bukkantak. Ez utóbbi feltárásról azonban a közelebbi adatok hiányoznak. *Db.* (115.) — **Erdölgewinnungs- und Verwertungs-Gesellschaft m. b. H.** cég alatt a galicizai Ofenheim Vilnos lovag, Engel Tivadár lovag, Pischhof Ottó (London), Prister Gyula és Fridezko Leó részvételével 1,250.000 K alaptőkével új nyersolaj társaság alakult, amely megszerezte a tustanowiczei és más galicizai nyersolajterületeket, ahol fúrásokat végeztek. *Mk.* (21.)

## Balesetek.

**Budapesten,** a Vízfogón levő kábelgyárban május 18-án délben **egy gép rázuhant** egy munkásra, kit teljesen összeszezűzött úgy, hogy nyomban meghalt. *Us.* (118.) — **A Szászváron** május hó 17-én történt bányaszerencsétlenség részleteiről és a mentő-munkák lefolyásáról legközelebb fogunk beszámolni. *Lts.*

A **Whitchaveni szénbányában** történt nagy bányagázrobbanásról legutóbb érkezett táviratok szerint immár minden reménye megszűnt annak, hogy a bányaszerencsétlenség áldozatait meg lehessen menteni, vagy a bányából ki lehessen hozni. A bánya szádáit befalazták. *Et.* (114.) — Drohobytzból táviratozzák: Május 19-én éjszaka Boryslavban **meggyulladt villámcsapás következtében** a petróleumfűró-elep tornyának teteje. A tűz átesapott két ciszternára és rohamosan terjedt. Reggel felé sikerült a veszedelmet lokalizálni, de még nincs eloltva a petróleum-telep. *Pn.* (119) —

## Közlekedés.

**Vasut egy kincstári bányaműhöz.** A Krassószőrény vármegyében Bozovics község határában levő kincstári kőszéntelepek kiaknázása érdekében vasutvonalat létesítenek Jablanicza és Dalbosecz községek között. A vasut a Máv. temesvári orsovai vonalának Jablanicza állomásából fog kiágazni és több község, köztük Bozovics érintésével Dalboseczben ér véget. A vasut forgalmát a bozovicsi állami szénbányák és az erdőségek termékei fogják szolgáltatni. *Pn.* (116.)

## Irodalom.

### Lapszemle.

A »Bányászati és Kohászati Lapok« XLIII. évfolyama I. kötetének május 15-én esedékes, de csak május 20-án megjelent 10-ik számának tartalma a következő: Emlékbeszéd Szellemly Geyza m. kir. bányatanácsos, az »Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület« nagybányai osztályának elhunyt titkára fölött. Tartotta: Révai Károly az osztály-egylet 1910. évi március hó 12-iki közgyűlésén. — A bányászat múltja a magyar birodalom földjén. Irta: Rákóczy Sámuel. — A szélesedés mértékének meghatározása a bányászásznál. — Rövid közlemények. — Közgazdaság. (A legutóbbi évek ezüsttermelése. Közgazdasági hírek. Londoni fémárak 1910-ben. — Egyesületi ügyek. — Hivatalos rovat. *Lts.* — Az »Österreichische Zeitschrift für Berg- und Hüttenwesen« 1910. évi május 21-én megjelent 20-ik számának tartalma a következő: Sűrűlő el-  
lentállások szállító-berendezéseken, Havlicsek J. dr. főmérnöktől; Egy új robbanó-  
gázt mérő-készülék, Hauser Henrik, az Ecole des mines tanárától, Madridban; Új  
biztonsító-záró síklók számára, Kudielka Ernő bányamérnöktől; Az amerikai Egye-  
sült-Államok bánya- és kohótermelése 1906-tól 1908-ig; Piaci hírek 1910. évi április  
hónapban; Osztrák szabadalmak; Irodalom; Egyesületi hírek; Nekrológ (*Rotter Jó-  
zsef*); Jegyzetek; Londoni fémárak 1910. évi május hó 13-án. *Lts.*

## Előfizetőink

számára alábbi kedvezményeket sikerült kieszközölnünk

I. Tisztelt olvasóink becses figyelmébe ajánljuk a *Budapest VIII., Főherceg Sándor-utca 30. sz. alatt levő Magyar Otthont*. Mérsékelt árban (már 3 K-tól feljebb) teljes ellátást, külön bejárattal, szépen bur-  
torozott szobákat lehet ott bérelni. A „Jó szerencsét“ minden szemé-  
lyes előfizetője külön-külön kiállítandó igazolvány alapján jogosítva lesz  
50% engedményre a szoba és 10% engedményre a vendéglő áraknál.  
A szoba ára 1 K 50 f-nél kevesebb és 3 K-nál több nem lehet. vilá-  
gítást és takarítást beleértve. — Igazolványért a szerkeztőséghez kell  
fordulni, ami legegyszerűbben az előfizető díjak beküldése alkalmával  
történhet meg.

II. Az **Egyetértés** politikai napilap, mely a legjobban értesült  
nagy magyar lapok sorában igen előkelő helyet foglal el és napon-  
ként 3000 példányban jelenik meg, *tisztelt előfizetőink, rendkívül  
kedvezményes áron, negyedévenként 6 koronáért rendelhetik meg.*  
Az előfizetési pénzek az „Egyetértés“ politikai napilap, kiadóhiva-  
talához, *Budapest, VI., Eötvös utca 32.*, postautalványon küldendőek  
be. Lapunkra való hivatkozás kívánatos.

Idősebb, bánya-iskolát végzett, **régi praktikus főaknász** számára, ki az üzem és iskolát végzett, a kezelés terén nagy gyakorlatot tud felmutatni, a magyar, német és román nyelvet úgy szóban, mint írásban jól bírja és kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, főaknászi, vagy üzemvezetői állást keresünk szerény feltételek mellett és mielőbbi belépésre. Szíves ajánlatokat „794. U.” jelige alatt továbbít a szerkesztőség.

2-3

Erdélyi nagy bánya-vállalat részére **fúrómestert** keresünk aki a szabados eső száraz fúrások keresztülvitelénél már hosszabb gyakorlattal működött. Fizetés megegyezés szerint. Az állás állandó. Pályázati ajánlatok 20 filléres póstajegy melléklésével „804. H.” jelige alatt a szerkesztőséghez küldendők be.

2-4

Állást nyerhet nagyobb kőszénbányánál **3 aknász**, kik *sajtóléges bányászatnál* gyakorlati kiképzést nyertek. Bányaiskolai végzettség nem okvetetlen kötelező, de *bányaiskolát jelesen végzettek előnyben részesülnek*. Életkor 30 évnél több ne legyen. Fizetés megegyezés szerint. Folyamodványok „729. Gyula” jelige alatt a lap szerkesztőségéhez intézendők.

5-x

## Stein Sándor

műszaki szijgyártó műhely.

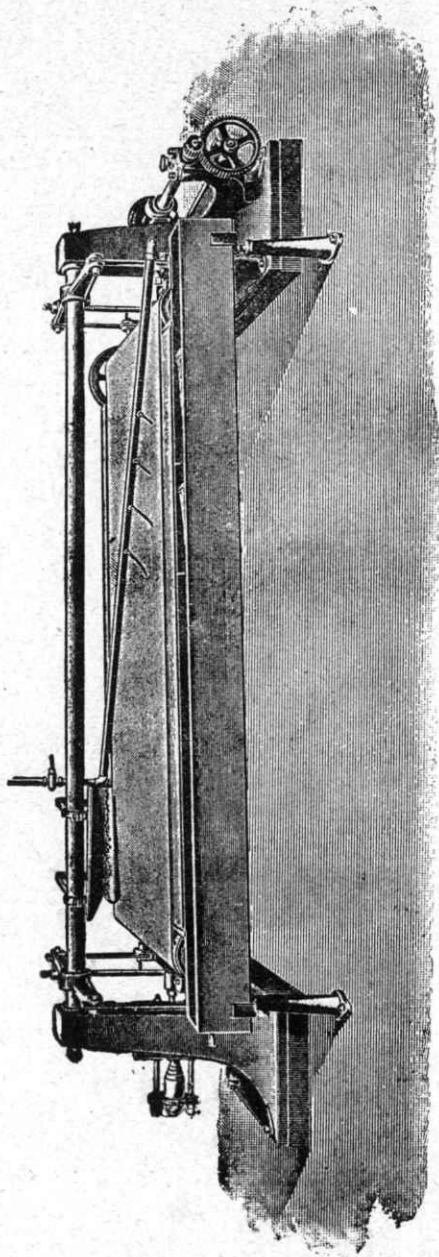
**BUDAPEST, VIII., Köztemető-ut 12 a.**

☛ Ő Felsége a szerb király udvari szállítója. ☛

Ajánlja t. cz. bányatulajdonosoknak saját készítményü bányabőr felszereléseket u. m. mindennemü **mentő-öveket** zárapocscsal előírásonan készítve. **Mászó-öveket, biztonsági övek, bánya bőrruhák** eredeti Cromm-bőrből, **füst árarcokat** többféle mintákban. Lószer számokat és mindennemü tűzoltóságédeszközöket. **Árjegyzéket kívánatra küldök.**

A hirdetésekre való reflektálásakor kérjük mindig lapunkra hivatkozni.

# Kachelmann Károly és fia gépgyára Víznye.



- Öillamos és gőzhajtású szállítógepek Dugattyús és centrifugal bányaszivattyúk  
 Érczelőkészítők  
 Zúzoberendezések  
 Szabadalmazott  
 Humboldt-féle rázószerek
- Legujabb szerkezeti \*  
 aprítógepek, osztályozó  
 sziták, mosó-dobok, \*  
 \*\*\* ülepítő-gepek. \*\*\*
- Szabadalmazott  
 Bartsch-féle körlököszerék  
 Aknatornyok  
 Aknaberendezések

A hirdetésekre való reflektáláskor kérjük mindig lapunkra hivatkozni.

II,  
 elt  
 u-  
 é-  
 esz  
 nál.  
 itá-  
 cell  
 val  
 sült  
 on-  
 cül  
 veg.  
 va-  
 dők

# ROHONCZY J.

PARCELLÁZÓ ÉS INGATLAN ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT  
BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-ÚT 17. SZÁM.

*Birtokok parcellázását saját költségeimmel fedezem, úgyszintén azok elcserélését esetleg eladását csekély díj ellenében pontosan és lelkiismeretesen eszközölöm. Aki házáat, birtokát eladni vagy :: elcserélni óhajtja, forduljon hozzám. ::*

*Minden tudakozódásra irodám készséggel díjtalanul megadja a kellő felvilágosítást.*

## FOGAK

szájpadlás és gyökerek eltávolítása nélkül 4 koronától feljebb,  
:: **10 ÉVI JÓTÁLLÁSSAL.** ::

Az általam készített és a párisi fogorvosi akadémia kiállításán kitüntetett fogak rágásra kitűnően használhatók, könnyen megszokhatók, a beszédben semmiféle zavart nem okoznak, szagot, ízt nem kapnak, a szájból ki nem vehetők és a valódi fogakat teljesen pótolják. Továbbá aranyhidak és koronák egyedüli ::  
speciális készítője ::

## SCHATZ JENŐ

TEKNIKAI FONÖK

Budapest, VII., Wesselényi-utca 60., I. 4. szám.

Fogorvosi intézet = Rendelés egész napon át este 8 óráig.

Vasár- és ünnepnapokon is.

Szakorvosi rendelés fog- és szájbetegek részére.

Fogtömések a leggondosabb kezeléssel. Speciális, fájdalommentes fogműtétek. Régi rossz fog-  
:: sorok átalakítása megvárható. Vidékiek 12 óra alatt kielégíttetnek. Mérsékelt árak. ::

A hirdetésekre való reflektálásakor kérjük mindig a hirdetőre hivatkozni.

# Angló-American

finom angol úri szabóterem

**Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám l. em.**

A lelegeánsabb és legfinomabb úri öltönyöknek és felöltőknek egyedül az Angló-American cég a speciális készítője, kizárólag angol kelméből.

== Készpénz, valamint amerikai hitelrendszer. ==

## Közigazgatási ügyekben

u. m. honossági, illetőségi, örökbefogadás, házassághoz diszpenzáció (kihirdetés aluli felmentés) kivételes nősülési engedély kieszközlése, nagykorúsítás, névmagyarosítás, iparendély megszerzése és közigazgatási ügyekben legmegbízhatóbb értesítésszállal szolgál. Úgyszintén bármely ügynek gyors és lelkiismeretes lebonyolításáról, valamint a szükséges okmányok beszerzéséről gondoskodik.

**FELLNER ÁRMIN** közigazgatási és okmánybeszerzési irodája  
Budapest, VI., Szondy-utca 79. sz.

Alapítottatott 1888. évben

Alapítottatott 1888. évben

# REFORM

tudakozó- és inkaszszó-intézet

tulajdonos:

## Székely Sándor

Budapest, VI. kerület, Andrássy-út 66. szám.

Kereskedelmi és magán információk legmegbízhatóbban beszerezhetők jutányos díjak mellett.

### Külön inkaszszó osztály

A hirdetésekre való reflektálásakor kérjük mindig lapunkra hivatkozni.

# ! Villamos zseblámpa !

Mindenkor használatra készen. Gyenge nyomás az  
:: ujjal és élénk villamos fény árad szét. ::

## Teljesen veszélytelen!



Könnyen és kényelmesen hordható a zsebben és évekig használható.  
A villamos battria, ha már felhasznált, újjal helyettesíthető.

== Ára teljes felszereléssel 3 korona. ==

Nagyító lencsével 4 K.

Battéria 1 K.

Szétküldés utánvétellel.

# Neumann József

Budapest, VIII., Örömvölgy-utcza 16. szám.



## Beretváld önmagadat

az amerikai biztonsági beretva-készülékkel.

Ez a világban a legkellemebb használatu és a legjutányosabb készülék! A gyakorlatlan kéz is leveszi kifogástalanul a legkeményebb szakált gyorsan, simán. Még sötétben is biztosan és veszélytelenül beretválkozhatunk. Egyedüli védelem az undorító ragályok, mint például a szakálsömör ellen. A készülék használatra készen, legfinomabban ezüstözve, portómentesen csak 5 korona 20 fillérbe kerül s a pénz beüldése ellenében, vagy utánvétel mellett rendelhető:

## D. E. Scheffer

Budapest, VII. ker., Baross-tér 13. sz.

A készüléket csak egyszer kell megvenni, készütsége kifizető és egy emberéleten át kitart. 1907-ben 50.000 darab kelt el.

Igen sok elismerő levél.

A hirdetésekre való reflektálásokról kérjük mindig lapunkra hivatkozni.

# FUCHS SÁNDOR

épület- és műlakatos-mester  
Budapest, VII., Kisdiófa-utca 8.

Elvállal mindennemű lakatos- és mechanikai munkákat, úgy mint: épület vasalását, rolót, napellenzőket és diszrácsolatokat, tűzhelyeket felelősség mellett és vil-lanyszereléseket. Költségve-tést és rajzokat díj nélkül küldök.



## Pénzkölcsön!!

**Vidéki szilárdan épített bérházakra:** 10–50 évi törlesztésre 5%-os kamatozás mellett, a becsérték 55%-át. **Földbirtokokra:** 10–60 évi törlesztésre 4%-os kamatozás mellett, a becsérték 70%-át. **Drága kölcsönöket konvertálunk.** Beküldendő: telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokív. **Tisztviselőkkölcsön:** 10–30 évi törlesztésre 6%-os kamatozás mellett. **Megszerezzük a legmagasabb kölcsönt.** **Közlendő:** életkor és szolgálati idő. Személyhitel 200 koronától 20.000 koronáig 8%-os kamatozás mellett.

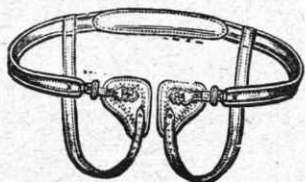
**Orsz. Hitel- és Kölcsönszerző-Vállalat Igazgatósága**

**VI. kerület, Izabella-utca 67. szám.**

Telefon: 101–28.

Alapítatott: 1898. évben.

**Felvilágosítás díjmentes. = Válaszbélyeg.**



**PAULOVITS JÁNOS**

Cs. és k. sz. orvosi kötszerész.  
Patent sérvkötő, haskötő köldök-  
kötő. ::

Budapest, VII., Akácza-u. 24. szám, földsz.

Erős bányasérvkötők, érszorítók, haskötők, vesétartók, műlábak, műkezek, támgépek, érhárisnyák, egyenesartók, valamint mindennemű orthopédiai kötszerek lejutányosabb árban.

Árjegyzés ingyen és bérmentve. — Mindn saját készítménye.

A hirdetésekre való reflektálásakor kérjük mindig lapunkra hivatkozni.



# BECK KÁROLY

épület- és műlakatos, szab. ablak-  
szellőztető-készülék és önműködő  
:: zajnélküli ajtócsukó-készítő ::

**BUDAPEST**

**VIII., József-utca 14. sz.**

Szabadalmi sz. 16794.

Költségvetésekingyen

Mérték-vétel végett szives-  
kedjék hozzám fordulni.

## **Ablakszellőztetők ára:**

Legnagyobb, legnehezebb és díszes . . . . .	25- K
Rendes ablakok iskolák, intézetek, magánlakásokhoz. . . . .	13- K
Könnyebb szimpla ablakokhoz . . . . .	9- K
Klozetáblak . . . . .	7-60 K

**3500 darab már használatban van.**

Ablakszellőztető készülékeimet a következő nevesebb helyeken használják: Nemzeti Kaszinó,  
Keresk. ministerium, Ref. főgimnázium, M. kir. Ludovika, Kispesti áll. elemi iskolákban's  
több kórház és iskolában és vidéken is kitérőnek bizonyultak.

# Műszaki és egyéb nyomtatványok.

(Az árak 100 ívenként értendők.)

## I. Építési nyomtatványok.

Rsz. 103.	Előmeret	K	3'—
» 94.	Költségvetés (építési) belv	„	3'—
» 95.	„ „ „ külv	„	3'—
» 199.	<b>D)</b> Munkabérek és anyagárak jegyzéke külv	„	3'—
» 200.	Ugyanaz belv	„	3'—
» 201.	<b>E)</b> Árelemzés (építési) belv	„	3'—
» 202.	„ „ „ külv	„	3'—
» 203.	Építési gazdálkodási kimutatás	„	3'—
	Némethy, Építési tanácsadó, 2 kötetb.	K	20'—
	Sobó, Középítészet, 2 kötetben.		32'—

## II. Bányamérési nyomtatványok.

» 102.	A bányamérés tökéletes jegyzéke	K	3'—
» 174.	Háromszögoldalok számítása, 2 db egy íven	„	5'—
» 175.	Kompassmérés jegyzőkönyve	„	3'—
» 176.	Szintezés jegyzőkönyve	„	3'—
» 179.	Szög mérés a sorozati mérés mód szerint, 2 db egy íven	„	5'—
» 188.	Egyszerű szög mérés	„	5'—

## III. Egyéb nyomtatványok.

» 178.	Bérczédula bányamunkások részére, 4 db egy íven	„	2'—
» 197.	Fizetési nyugta állami tisztviselők részére, 2 db egy íven	„	3'—

Mint oly töltőtollat, mely aránylag nem nagy ára mellett mégis minden igényt kielégít, igen ajánlhatjuk a

== „Red Dwarf” töltőtollat. ==

Egyet se adtak vissza — tehát jól! Ára 7 korona.

: : : Kötő és tartós könyvkötészeti munkák hivatalok részére. : : :

**Richter-, Riefler-, Gisy- és Kern-féle rajzeszközök** eredeti gyári áron.

*Minden nyelvű szakkönyvek beszerzése ered. bolti áron.*

**Joerges Ágost özv. és fia**

könyv- és papírcserkedő ügyleti i. v. t. és könyvnyomdája

Selmeczbányán.

# Plander Gyula és Társai

Merény (Szepes vármegye).

Alapított 1785-ben.

Alapított 1785-ben.

Sürgönczím: Plander Merény. — Interurban Telefon 3. szám.



Gyártanak mint különlegességet, bányateknőket kovácsolva és sajtolva; bányakapákat, lapátokat, ásókat, szén- és kőcsákányokat, kalapácsokat, bányászfejszékét és minden e szakmába vágó szerszámokat minta, vagy rajz szerint, a legjobb aczélből gyártva. Továbbá, bánya és vasúti sínsegeket minden mérethez sajtolva.

Megkeresésére képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.



3-6

Egy nagy uradalmi kőbányához, amelynek évi termelése 10.000 köbméter, részben terméskő, részben úti kavics előállítására lesz berendezve, szakképzett **bányaiskolát végzett** fiatal embert keresünk. Előnyben részesülnek azok, akik katonai kötelezettségüknek már eleget tettek. Folyamodások 20 filléres postajegy melléklésével „169-Hw.” jelige alatt a szerkesztőséghez intézendők.

1-2

## Pályázat.

1910. évi 1783. szám. A bánya-és kohóművek számára felvigyázókat, alliszteket és mestereket képző selmeczbányai m. kir. bányaiskolán, hol a tanulók évenként szeptember hó elejétől a következő évi június hó végéig tartó három évi tanfolyamon nyernek kiképzést, az 1910/11. tanévre több kincstári tanuló évenként kétszáznegyven (240) K. ösztöndíjjal vétetik fel.

A bányásziskolai szabályok 11. §-a értelmében a bányásziskolába felvételt kívánók sajtálkezüleg írt folyamodványait még pedig az ösztöndíjért folyamodók ez évi július hó 10-ig, a magán tanulóknak felvételt óhajtók folyó évi augusztus hó 4-ig az előjáró kir. bánya vagy kohóhivatal vagy a bánya vagy kohóbirtokos útján az alulírt kir. bányaisgazgatóságához küldjék be, és kétségtelen hitelességgel mutassák ki:

1. Hogy tizenhetedik életévüket már betöltötték és nőtlenek, e czélból a folyamodványhoz keresztlevél csatolandó;

2. Hogy ép erős egészséges, munkához szokott és edzett testalkattal, s különösen jó látó, halló és beszélőképességgel bírnak, továbbá az 1887. évi XXI. t. c. 4. §-nak megfelelőleg hímlő ellen újra beoltattak, vagy az idézett t. c. 5. §-a értelmében az újraoltás kötelezettsége alól törvény szerint fölmentettek, mely kellékek igazolására kincslári bányászati orvos, katonai orvos vagy törvényhatósági főorvos által kiállított bizonyítvány szolgál;

3. Hogy erkölcsi magaviseletük jó, mi az előljáró hatóság, vagy az illetékes polgári hatóság által hiteles alakban kiállított bizonyítvánnyal igazolandó;

4. Hogy katonai kötelezettségüknek eleget tettek-e vagy nem? Igenlő esetben a katonai illetőleg a a hadmentességről szóló könyv bemutatandó.

5. Ösztöndíjért folyamodó ifjú kérvényéhez az elősoroltakon kívül még az illető hatóság által úgy szüleinek, vaamint saját vagyontalanságáról hiteles alakban kiállított bizonyítványt is tartozik bemutatni.

Az ösztöndíjas tanulóknak azonban kötelezniök kell magukat, hogy az iskola bevégezése után legalább három évig kincslári szolgálatban maradnak, de a kötelezettség alól feloldatnak és magán szolgálatba is állhatnak ha az élvezett ösztöndíjnak egy harmadát visszafizetik.

6. Magán tanulóul felvétetni óhajtó ifju köteles kir. közjegyző vagy kir. bíróság előtt kiállított okmánynyal bizonyítani, hogy szülői vagy gyámja az évi ellátási költségeket pontosan és rendszeresen viselik.

7. A bányásziskola előkészítő tanfolyamába oly ifjak vétetnek fel, kik az elemi népiskola 6 osztályát jó sikerrel végezték és hitelesen kimutatják, hogy valamely bánya vagy kohóműtelepnél munkában allottak, és itt két évet úgy töltöttek, hogy ezen munkaidő két harmadán át szakadatlanul kézi munkával, egy harmadán keresztül pedig irodai és számviteli teendők teljesítésével foglalkoztak.

8. A bányásziskola közös tanfolyamába ellenben csak oly ifjak vehetők fel, kik a középiskolák (gimnásium, reáliskola, polgári iskola) alsó négy osztályát sikeresen végezték és valamely bánya- vagy kohóműnél legalább egy évig munkában állottak, ott tizenegy (11) hónapon át kizárólag kézi munkával foglalkoztak, egy hónapon keresztül pedig irodai és számviteli szolgálatra alkalmaztattak.

9. A bányamunkások árvái számára felállított árvaházak növendékei, ha egyébként az előbbi pontokban foglalt feltételeknek megfelelnek, az ösztöndíj adományozásánál előnyben részesülnek.

Az ösztöndíj adományozása és a bányásziskolába való fölvétel jogérvényesége a folyó évi szeptember hó első napjaiban tartandó orvosi felülvizsgálat és fölvételi vizsga eredményétől fétetik függővé.

A felvételért és ösztöndíjért való folyamodványok a bekezdő sorokban megjelölt határidőn belül annál inkább benyujtandók és az előirt feltételek hiteles módon annál pontosabban beigazolandók, mert később beérkezett vagy hiányosan felszerelt folyamodványok tekinteten kívül hagyatnak.

Selmecbánya, 1910. évi május hó 17-én.

**M. kir. bányaigazgatóság.**